

ÅRSBUDSJETT

Evje og Hornnes kommune

2017

Etter kommunestyrets vedtak 08.12.16

Innholdsfortegnelse

Sidetall

Saksframlegg	Side 3 – 38
Budsjettskjemaer, drift og investering	Side 39 – 43
Økonomisk oversikt drift og investering	Side 44 - 46
Oversikt over langsiktig gjeld	Side 47
Prognose for rammetilskudd/skatt	Side 47
Prognose for finansinntekter	Side 47
Betalingssatser og gebyrregulativ:	
Pleie, omsorg, helse	Side 48
Sfo/skole	Side 49
Kulturskolen	Side 50
Drift og forvaltning	Side 51 - 57
Prisliste leie av Furuly Flerbrukshus	Side 58
Gebyr for ambulerende skjenkebevilling og enkeltanledning mv	Side 59

Saksframlegg Evje og Hornnes kommune

Utv.saksnr	Utvalg	Møtedato
45/16	Formannskapet	22.11.2016
83/16	Kommunestyret	08.12.2016

Årsbudsjett 2017

Rådmannens forslag til vedtak:

- Det framlagte budsjettforslag vedtas i henhold til obligatoriske oversikter 1a og 1b (vedlagt) som Evje og Hornnes kommunes driftsbudsjett for 2017. Investeringsbudsjett for 2017 vedtas ihht obligatoriske oversikter 2a og 2b (vedlagt).
- Driftsbudsjettet vedtas på netto ramme, med følgende fordeling mellom rammeområdene:
  - Politiske styrings- og kontrollorganer kr 2 417 300,-
  - Sentraladministrasjonen kr 31 577 700,-
  - Evjetun leirskole kr 0,-
  - Støttetiltak kr 664 000,-
  - Enhet for kultur kr 6 508 600,-
  - Hornnes barneskule kr 9 985 400,-
  - Evje barneskule kr 17 975 300,-
  - Evje ungdomsskule kr 15 317 100,-
  - Enhet for barnehage kr 18 128 200,-
  - Midt-Agder barnevern og ppt kr 9 914 000,-
  - Enhet for helse og familie kr 29 238 100,-
  - Enhet for pleie og omsorg kr 40 280 600,-
  - Lokalmedisinske tjenester kr 1 666 800,-
  - Enhet for drift og forvaltning kr 28 801 600,-
  - Selvkost kr - 132 500,-
  - Finans, tilhørende 1b kr - 8 250 300,-
  - Reservert for lønn og pensjon kr - 2 290 300,-
- Totalt fordelt til 1b: kr 201 801 600,-
- Skattesatsene (skattørene) settes til den maksimalsats Stortinget bestemmer.
- For eiendomsskatteåret 2017 skal det skrives ut eiendomsskatt på verk og bruk, jfr eieendomsskattelova §§ 2 og 3 første ledd bokstav c. Den alminnelige eiendomsskattesatsen for skatteåret 2017 er 7 promille, jfr eieendomsskattelova § 11 første ledd. Eiendomsskatten forfaller i to terminer: 30.04 og 31.10 i skattåret. Takstvedtekter for eiendomsskatt i Evje og Hornnes kommune, vedtatt i kommunestyret 30.05.13, skal gjelde for eiendomsskatteåret 2017, jfr eieendomsskattelova §10.
- Tilskuddet til de politiske partiene i kommunen oppjusteres tilsvarende deflatoren i statsbudsjettet, 2,5 %.
- Tilskudd til samarbeid mv:

- Evje og Hornnes sokneråds ramme settes til kr 3 212 500,-. Tilskudd til Setesdal Regionråd settes til kr 1 300 000,-.
- Tilskudd til Setesdal Revisjonsdistrikt iks settes til kr 860 000,- i tråd med budsjettforslag for kontroll og tilsyn
- Tilskudd til Setesdal Brannvesen iks settes til kr 2 141 000,-. Betaling for feiing kommer i tillegg.
- Det overføres også kr 391 000,- til Setesdal Brannvesen IKS, tilskudd øremerket for utdanning, mottatt over rammetilskuddet.
- Tilskudd til Setpro AS settes slik: Evje og Hornnes kommune finansierer ihht medfinansieringsavtale plasser til varig tilrettelagt arbeid med 25 % av statlig tilskudd. Øvrig tilskudd justeres med deflator. Tilskuddet vil avhenge av forbruk.
- Tilskudd til Setesdal ikt settes til kr 5 126 000,-.
- Tilskudd til Aust-Agder kulturhistoriske senter settes til kr 1 107 000,-.
- Tilskudd til Frivilligsentralen settes til kr 577 000,-.
- Kjøp fra Setesdal Miljø og Gjenvinning iks anslås til 5 937 000,-, men avregnes etter virkelige kostnader.
- Kjøp fra øvrige interkommunale samarbeid, som ppt, barnevern, kommunelege, jordmor m.flere, betales ihht til avtale.
- Det foretas følgende interne finansieringstransaksjoner:
  - Det overføres kr 1 500 000,- fra drift til investering.
  - Det avsettes kr 1 000 000,- til pensjonsfond premieavvik
  - Det avsettes kr 500 000,- til flyktningefond
  - Det avsettes kr 1 726 000,- til fritt disposisjonsfond
  - Det avsettes midler til konsesjonsavgiftsfond i samme størrelsesorden som vi mottar konsesjonsavgifter, beregnet til kr 746 000,-.
  - Det brukes kr 700 000,- av konsesjonsavgiftsfond til dekning av overføring til Setesdal Regionråd (næringsarbeid)
- Kommunale avgifter, gebyrer, egenandeler og husleiesatser vedtas ihht vedlegg. Når det gjelder satser for foreldrebetaling i barnehage settes den til nasjonal makspris.
- Vederlagsbetaling for institusjonsplass settes til maksimalt kr 765 017 per plass i 2017, ut fra de reelle utgiftene i budsjettet ihht vederlagsforskriften.
- Det vedtas en total investeringsramme på kr 35 730 900, fordelt på prosjekter ihht budsjettskjema 2a) og 2b)
  - Videreført/overført fra 2016:
    - Ombygging Evjeheimen kr 19 250 000,-
    - Ombygging svømmehall kr 133 400,-
  - Nye prosjekter 2017:
    - Overtakelse av Stusslistugu kr 2 000 000,-
    - Ikt i skolen kr 275 000,-
    - Investering Evjeskolene kr 650 000,-
    - Naturbarnehage Hornnes kr 500 000,-
    - Prosjekter innen vann og avløp kr 5 500 000,-
    - Oppgradering Kino kr 900 000,-
    - Fortau Verksvegen kr 2 460 000,-
    - Brannstasjonen: Garasje kr 4 062 500,-
- Egenkapitalinnskudd klp kommer i tillegg med kr 600 000,-.
- Låneopptak for 2017 settes til inntil kr 15 700 000,-. Avdragstid settes til 20 år.
- Øvrig finansiering av investeringsprosjektene, herav bruk av fond, overføring fra drift mv, framgår av budsjettskjema 2a og vedtas ihht dette.
- Låneopptak startlån settes til 5 000 000,-. Avdragstid settes til 30 år.

- Det søkes om boligtilskudd fra Husbanken, kr 1 000 000,- fordelt med 500 000 på tilskudd til tilpasning og kr 500 000,- på tilskudd til etablering.
- Rådmannen delegeres følgende fullmakter i forbindelse med budsjettet for 2017:
  - Fullmakt til å benytte midler avsatt på enhetsfond/andre disposisjonsfond satt av for administrativ bruk. Det er da ikke krav om at slik bruk budsjetteres, og bruken vil inngå i budsjettskjema 1b)
  - Fullmakt til ved regnskapsavslutning for 2017 å velge rekkefølge på finansieringstransaksjonene i investeringsregnskapet (dette gjelder da bruk av lånemidler, bruk av ubundet investeringsfond, bruk av disposisjonsfond i investering og overføring fra drift til investering.) Det er en forutsetning at handlingsregel for gjeld overholdes.
  - Fullmakt til å fordele ramme for investeringer innen vann og avløp ned på underprosjekter.
  - Tilleggsramme for lønn og pensjon fordeles administrativt når lønnsvekst og pensjonsvekst er kjent. Dette gjelder selv om rammen for en enhet endres med mer enn kr 50 000,- (det største beløpet som kan endres administrativt ihht økonomireglementet). Midler satt av til etter- og videreutdanning i skole og barnehage, og midler til støttetiltak, kan også fordeles administrativt når utgiftene i de enkelte enhetene er kjent. Midler satt av på sentral ramme vedr. tidlig innsats i skolen kan fordeles administrativt mellom de to barneskolene.
- Formannskapetets tilleggsbevilgninger fordeles av formannskapet.

Saksprotokoll i Formannskapet - 22.11.2016

Behandling:

Rådmannens tilråding ble enstemmig vedtatt.

Formannskapetets tilråding:

- Det framlagte budsjettforslag vedtas i henhold til obligatoriske oversikter 1a og 1b (vedlagt) som Evje og Hornnes kommunes driftsbudsjett for 2017. Investeringsbudsjett for 2017 vedtas ihht obligatoriske oversikter 2a og 2b (vedlagt).
- Driftsbudsjettet vedtas på netto ramme, med følgende fordeling mellom rammeområdene:

○ Politiske styrings- og kontrollorganer	kr	2 417 300,-
○ Sentraladministrasjonen	kr	31 577 700,-
○ Evjetun leirskole	kr	0,-
○ Støttetiltak	kr	664 000,-
○ Enhet for kultur	kr	6 508 600,-
○ Hornnes barneskule	kr	9 985 400,-
○ Evje barneskule	kr	17 975 300,-
○ Evje ungdomsskule	kr	15 317 100,-
○ Enhet for barnehage	kr	18 128 200,-
○ Midt-Agder barnevern og ppt	kr	9 914 000,-
○ Enhet for helse og familie	kr	29 238 100,-
○ Enhet for pleie og omsorg	kr	40 280 600,-
○ Lokalmedisinske tjenester	kr	1 666 800,-
○ Enhet for drift og forvaltning	kr	28 801 600,-
○ Selvkost	kr	- 132 500,-
○ Finans, tilhørende 1b	kr	- 8 250 300,-
○ Reservert for lønn og pensjon	kr	- 2 290 300,-
- Totalt fordelt til 1b: kr 201 801 600,-
- Skattesatsene (skattørene) settes til den maksimalsats Stortinget bestemmer.

- For eiendomsskatteåret 2017 skal det skrives ut eiendomsskatt på verk og bruk, jfr eiendomsskattelova §§ 2 og 3 første ledd bokstav c. Den alminnelige eiendomsskattesatsen for skatteåret 2017 er 7 promille, jfr eiendomsskattelova § 11 første ledd. Eiendomsskatten forfaller i to terminer: 30.04 og 31.10 i skatteåret. Takstvedtekter for eiendomsskatt i Evje og Hornnes kommune, vedtatt i kommunestyret 30.05.13, skal gjelde for eiendomsskatteåret 2017, jfr eiendomsskattelova §10.
- Tilskuddet til de politiske partiene i kommunen oppjusteres tilsvarende deflatoren i statsbudsjettet, 2,5 %.
- Tilskudd til samarbeid mv:
  - Evje og Hornnes sokneråds ramme settes til kr 3 212 500,-. Tilskudd til Setesdal Regionråd settes til kr 1 300 000,-.
  - Tilskudd til Setesdal Revisjonsdistrikt iks settes til kr 860 000,- i tråd med budsjettforslag for kontroll og tilsyn
  - Tilskudd til Setesdal Brannvesen iks settes til kr 2 141 000,-. Betaling for feiing kommer i tillegg.
  - Det overføres også kr 391 000,- til Setesdal Brannvesen IKS, tilskudd øremerket for utdanning, mottatt over rammetilskuddet.
  - Tilskudd til Setpro AS settes slik: Evje og Hornnes kommune finansierer ihht medfinansieringsavtale plasser til varig tilrettelagt arbeid med 25 % av statlig tilskudd. Øvrig tilskudd justeres med deflator. Tilskuddet vil avhenge av forbruk.
  - Tilskudd til Setesdal ikt settes til kr 5 126 000,-.
  - Tilskudd til Aust-Agder kulturhistoriske senter settes til kr 1 107 000,-.
  - Tilskudd til Frivilligsentralen settes til kr 577 000,-.
  - Kjøp fra Setesdal Miljø og Gjenvinning iks anslås til 5 937 000,-, men avregnes etter virkelige kostnader.
  - Kjøp fra øvrige interkommunale samarbeid, som ppt, barnevern, kommunelege, jordmor m.flere, betales ihht til avtale.
- Det foretas følgende interne finansieringstransaksjoner:
  - Det overføres kr 1 500 000,- fra drift til investering.
  - Det avsettes kr 1 000 000,- til pensjonsfond premieavvik
  - Det avsettes kr 500 000,- til flyktingefond
  - Det avsettes kr 1 726 000,- til fritt disposisjonsfond
  - Det avsettes midler til konsesjonsavgiftsfond i samme størrelsesorden som vi mottar konsesjonsavgifter, beregnet til kr 746 000,-.
  - Det brukes kr 700 000,- av konsesjonsavgiftsfond til dekning av overføring til Setesdal Regionråd (næringsarbeid)
- Kommunale avgifter, gebyrer, egenandeler og husleiesatser vedtas ihht vedlegg. Når det gjelder satser for foreldrebetaling i barnehage settes den til nasjonal makspris.
- Vederlagsbetaling for institusjonsplass settes til maksimalt kr 765 017 per plass i 2017, ut fra de reelle utgiftene i budsjettet ihht vederlagsforskriften.
- Det vedtas en total investeringsramme på kr 35 730 900, fordelt på prosjekter ihht budsjettskjema 2a) og 2b)
  - Videreført/overført fra 2016:
    - Ombygging Evjeheimen kr 19 250 000,-
    - Ombygging svømmehall kr 133 400,-
  - Nye prosjekter 2017:
    - Overtakelse av Stusslistugu kr 2 000 000,-
    - Ikt i skolen kr 275 000,-
    - Investering Evjeskolene kr 650 000,-
    - Naturbarnehage Hornnes kr 500 000,-
    - Prosjekter innen vann og avløp kr 5 500 000,-

▪ Oppgradering Kino	kr 900 000,-
▪ Fortau Verksvegen	kr 2 460 000,-
▪ Brannstasjonen: Garasje	kr 4 062 500,-
- Egenkapitalinnskudd klp kommer i tillegg med kr 600 000,-.
  - Låneopptak for 2017 settes til inntil kr 15 700 000,-. Avdragstid settes til 20 år.
  - Øvrig finansiering av investeringsprosjektene, herav bruk av fond, overføring fra drift mv, framgår av budsjettskjema 2a og vedtas ihht dette.
  - Låneopptak startlån settes til 5 000 000,-. Avdragstid settes til 30 år.
  - Det søkes om boligtilskudd fra Husbanken, kr 1 000 000,- fordelt med 500 000 på tilskudd til tilpasning og kr 500 000,- på tilskudd til etablering.
  - Rådmannen delegeres følgende fullmakter i forbindelse med budsjettet for 2017:
    - Fullmakt til å benytte midler avsatt på enhetsfond/andre disposisjonsfond satt av for administrativ bruk. Det er da ikke krav om at slik bruk budsjetteres, og bruken vil inngå i budsjettskjema 1b)
    - Fullmakt til ved regnskapsavslutning for 2017 å velge rekkefølge på finansieringstransaksjonene i investeringsregnskapet (dette gjelder da bruk av lånemidler, bruk av ubundet investeringsfond, bruk av disposisjonsfond i investering og overføring fra drift til investering.) Det er en forutsetning at handlingsregel for gjeld overholdes.
    - Fullmakt til å fordele ramme for investeringer innen vann og avløp ned på underprosjekter.
    - Tilleggsramme for lønn og pensjon fordeles administrativt når lønnsvekst og pensjonsvekst er kjent. Dette gjelder selv om rammen for en enhet endres med mer enn kr 50 000,- (det største beløpet som kan endres administrativt ihht økonomireglementet). Midler satt av til etter- og videreutdanning i skole og barnehage, og midler til støttetiltak, kan også fordeles administrativt når utgiftene i de enkelte enhetene er kjent. Midler satt av på sentral ramme vedr. tidlig innsats i skolen kan fordeles administrativt mellom de to barneskolene.
  - Formannskapetets tilleggsbevilgninger fordeles av formannskapet.

Saksprotokoll i Kommunestyret - 08.12.2016

Behandling:

Administrasjonen orienterte om følgende:

Rammetilskudd reduseres med kr 100 000,-

Sentraladministrasjonens ramme reduseres med kr 60 000

Avsetning til fond reduseres med kr 40 000

Jan Kristensen (H) foreslo følgende:

Evje og Hornnes Høyre foreslår følgende endringer i budsjettet:

Kommunens enheter (unntatt støttetiltak, barnevern/PPT og LMT) skal oppnå et 2% effektiviseringskrav for 2017, basert på rådmannens forslag til årsbudsjett 2017. I rådmannens forslag til årsbudsjett 2017 vil enheten tildeles ca. 200 mill., 2% av dette vil utgjøre ca. 4 mill.

Beløpet på 4 mill. disponeres slik:

- **Lokal næringsutvikling, 1,3 mill.** Rådmannen har ikke funnet midler til næringsutvikling i regi av Evjemoen Næringspark for 2017. En videre satsing på lokalt næringsliv og utvikling av arbeidsplasser vil være avgjørende for kommunens framtid.

- **Ekstra støtte til fiberutbygging 1 mill.** Bosetting i hele kommunen er viktig og en øket satsing på fiberutbygging vil styrke denne muligheten. Tiltaket vil også gjøre det lettere å utnytte velfredsteknologi til fordel for eldre i utkantene som ønsker å bli boende lenger hjemme.
- **Støtte til Otra IL 200.000, utbedring og vedlikehold av løyper.** Otra IL gjør et stort arbeid for utvikling av løypenettet både for sommer og vinteraktiviteter og derved bedre folkehelse.
- **Støtte til utredning/oppstart av dagtilbud for demente på Hornnesheimen fra 1/7 2017, 500.000.** Et dagtilbud på Hornnesheimen vil være et viktig tilbud for den demente og en avlastning for familien.
- **Avsetning til fond, 1 mill, vil sikre at vi oppfyller Fylkesmannens krav om et netto driftsresultat på 1.75%.** I rådmannens forlag til årsbudsjett 2017 er det et netto driftsresultat på 1,6%.

Rådmannen skriver i sin innstilling at det må være fokus på effektivisering og innsparing framover, men uten å starte prosessen i 2017. Ved å gi enhetene et moderat effektiviseringskrav på 2% skaper vi rom for prioritering av andre viktige oppgaver, uten å redusere enhetenes muligheter for å nå sine mål. Enhetene har over flere år hatt rommelige budsjetter. Dette ser vi ved at de hvert år har hatt ubrukte midler ved årsavslutningene og på denne måten opparbeidet seg et relativt stort fond.

Omforent forslag fra Frp, V, SP og Krf.

Kommunestyret delegerer til formannskapet å vedta disponering av inntil kr 400 00 fra kommunens kraftfond til næringstilskudd 2017. Midlene skal brukes innenfor rammen av kommunens vedtekter for kraftfond.

Vi ønsker å øke støtten til Evje og Hornnes Sokneråd med kr 30 000. Beløpet skal i sin helhet gå til å dekke Soknerådets andel av lønnskostnader til Prostdiakon som vi har felles i Otredal prosti. Vi foreslår å øke kommunens tilskudd til Otra IL med kr 25 000. Otra IL står fritt til selv å bestemme hva de vil bruke dette beløpet til.

Knud Karlsen (AP) foreslo følgende:

Utgifter

500 000 til økt bemanning i barnehagene

100 000 til sommerjobbprosjekt

20 000 til Evje lysløype

300 000 til Evjemoen næringspark

Sum utgifter: 920 000

Inntekter

100 000 redusert avsetning drift og forvaltning

100 000 redusert avsetning til støtteordning private veier

220 000 redusert avsetning til Evje sokn og andre religiøse samfunn

500 000 fra fritt disposisjonsfond

Sum inntekter: 920 000

4,6 mill – 1,6% netto driftsresultat

Dersom vi bruker 500 000 av fritt disposisjonsfond er netto driftsresultat nede i 143 %

Tekstforslag:

- Det etableres dagtilbud demente i tilknytning til Hornnesheimen. Rådmannen fremmer sak for kommunestyret innen mai 2017.
- Rådmannen går i dialog med Vennesla kommune angående samarbeid for å etablere et familiesenter-tilbud i Evje og Hornnes kommune fra januar 2018
- Det nedsettes et ad-hoc utvalg for å se på fremtidig bruk av kommunens lokaler i sentrumsbygget.
- Dersom en stilling blir vakant skal halvparten av lønnsutgiftene gå til fritt disposisjonsfond.

Avstemming:

Omforentforslag fra Frp, V, Sp og Krf. Vedtatt med 13 stemmer mot 8

H falt med 2 mot 19 stemmer

Ap falt med 6 mot 15 stemmer

Budsjettet 2017 ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

- Det framlagte budsjettforslag vedtas i henhold til obligatoriske oversikter 1a og 1b (vedlagt) som Evje og Hornnes kommunes driftsbudsjett for 2017. Investeringsbudsjett for 2017 vedtas ihht obligatoriske oversikter 2a og 2b (vedlagt).
- Driftsbudsjettet vedtas på netto ramme, med følgende fordeling mellom rammeområdene:

○ Politiske styrings- og kontrollorganer	kr	2 417 300,-
○ Sentraladministrasjonen	kr	31 547 700,-
○ Evjetun leirskole	kr	0,-
○ Støttetiltak	kr	664 000,-
○ Enhet for kultur	kr	6 533 600,-
○ Hornnes barneskule	kr	9 985 400,-
○ Evje barneskule	kr	17 975 300,-
○ Evje ungdomsskule	kr	15 317 100,-
○ Enhet for barnehage	kr	18 128 200,-
○ Midt-Agder barnevern og ppt	kr	9 914 000,-
○ Enhet for helse og familie	kr	29 238 100,-
○ Enhet for pleie og omsorg	kr	40 280 600,-
○ Lokalmedisinske tjenester	kr	1 666 800,-
○ Enhet for drift og forvaltning	kr	28 801 600,-
○ Selvkost	kr	- 132 500,-
○ Finans, tilhørende 1b	kr	- 8 250 300,-
○ Reservert for lønn og pensjon	kr	- 2 290 300,-
- Totalt fordelt til 1b: kr 201 796 600,-
- Skattesatsene (skattørene) settes til den maksimalsats Stortinget bestemmer.
- For eiendomsskatteåret 2017 skal det skrives ut eiendomsskatt på verk og bruk, jfr eiendomsskattelova §§ 2 og 3 første ledd bokstav c. Den alminnelige eiendomsskattesatsen for skatteåret 2017 er 7 promille, jfr eiendomsskattelova § 11 første ledd. Eiendomsskatten forfaller i to terminer: 30.04 og 31.10 i skatteåret. Takstvedtekter for eiendomsskatt i Evje og Hornnes kommune, vedtatt i kommunestyret 30.05.13, skal gjelde for eiendomsskatteåret 2017, jfr eiendomsskattelova §10.
- Tilskuddet til de politiske partiene i kommunen oppjusteres tilsvarende deflatoren i statsbudsjettet, 2,5 %.
- Tilskudd til samarbeid mv:
  - Evje og Hornnes sokneråds ramme settes til kr 3 242 500,-. Tilskudd til Setesdal Regionråd settes til kr 1 300 000,-.

- Tilskudd til Setesdal Revisjonsdistrikt iks settes til kr 860 000,- i tråd med budsjettforslag for kontroll og tilsyn
- Tilskudd til Setesdal Brannvesen iks settes til kr 2 141 000,-. Betaling for feiing kommer i tillegg.
- Det overføres også kr 391 000,- til Setesdal Brannvesen IKS, tilskudd øremerket for utdanning, mottatt over rammetilskuddet.
- Tilskudd til Setpro AS settes slik: Evje og Hornnes kommune finansierer ihht medfinansieringsavtale plasser til varig tilrettelagt arbeid med 25 % av statlig tilskudd. Øvrig tilskudd justeres med deflator. Tilskuddet vil avhenge av forbruk.
- Tilskudd til Setesdal ikt settes til kr 5 126 000,-.
- Tilskudd til Aust-Agder kulturhistoriske senter settes til kr 1 107 000,-.
- Tilskudd til Frivilligsentralen settes til kr 577 000,-.
- Kjøp fra Setesdal Miljø og Gjenvinning iks anslås til 5 937 000,-, men avregnes etter virkelige kostnader.
- Kjøp fra øvrige interkommunale samarbeid, som ppt, barnevern, kommunelege, jordmor m.flere, betales ihht til avtale.
- Det foretas følgende interne finansieringstransaksjoner:
  - Det overføres kr 1 500 000,- fra drift til investering.
  - Det avsettes kr 1 000 000,- til pensjonsfond premieavvik
  - Det avsettes kr 500 000,- til flyktningefond
  - Det avsettes kr 1 631 000,- til fritt disposisjonsfond
  - Det avsettes midler til konsesjonsavgiftsfond i samme størrelsesorden som vi mottar konsesjonsavgifter, beregnet til kr 746 000,-.
  - Det brukes kr 700 000,- av konsesjonsavgiftsfond til dekning av overføring til Setesdal Regionråd (næringsarbeid)
- Kommunale avgifter, gebyrer, egenandeler og husleiesatser vedtas ihht vedlegg. Når det gjelder satser for foreldrebetaling i barnehage settes den til nasjonal makspris.
- Vederlagsbetaling for institusjonsplass settes til maksimalt kr 765 017 per plass i 2017, ut fra de reelle utgiftene i budsjettet ihht vederlagsforskriften.
- Det vedtas en total investeringsramme på kr 35 730 900, fordelt på prosjekter ihht budsjettskjema 2a) og 2b)
  - Videreført/overført fra 2016:

▪ Ombygging Evjeheimen	kr 19 250 000,-
▪ Ombygging svømmehall	kr 133 400,-
  - Nye prosjekter 2017:

▪ Overtakelse av Stusslistugu	kr 2 000 000,-
▪ Ikt i skolen	kr 275 000,-
▪ Investering Evjeskolene	kr 650 000,-
▪ Naturbarnehage Hornnes	kr 500 000,-
▪ Prosjekter innen vann og avløp	kr 5 500 000,-
▪ Oppgradering Kino	kr 900 000,-
▪ Fortau Verksvegen	kr 2 460 000,-
▪ Brannstasjonen: Garasje	kr 4 062 500,-
- Egenkapitalinnskudd klp kommer i tillegg med kr 600 000,-.
- Låneopptak for 2017 settes til inntil kr 15 700 000,-. Avdragstid settes til 20 år.
- Øvrig finansiering av investeringsprosjektene, herav bruk av fond, overføring fra drift mv, framgår av budsjettskjema 2a og vedtas ihht dette.
- Låneopptak startlån settes til 5 000 000,-. Avdragstid settes til 30 år.
- Det søkes om boligtilskudd fra Husbanken, kr 1 000 000,- fordelt med 500 000 på tilskudd til tilpasning og kr 500 000,- på tilskudd til etablering.
- Rådmannen delegeres følgende fullmakter i forbindelse med budsjettet for 2017:

- Fullmakt til å benytte midler avsatt på enhetsfond/andre disposisjonsfond satt av for administrativ bruk. Det er da ikke krav om at slik bruk budsjetteres, og bruken vil inngå i budsjettskjema 1b)
- Fullmakt til ved regnskapsavslutning for 2017 å velge rekkefølge på finansieringstransaksjonene i investeringsregnskapet (dette gjelder da bruk av lånemidler, bruk av ubundet investeringsfond, bruk av disposisjonsfond i investering og overføring fra drift til investering.) Det er en forutsetning at handlingsregel for gjeld overholdes.
- Fullmakt til å fordele ramme for investeringer innen vann og avløp ned på underprosjekter.
- Tilleggsramme for lønn og pensjon fordeles administrativt når lønnsvekst og pensjonsvekst er kjent. Dette gjelder selv om rammen for en enhet endres med mer enn kr 50 000,- (det største beløpet som kan endres administrativt ihht økonomireglementet). Midler satt av til etter- og videreutdanning i skole og barnehage, og midler til støttetiltak, kan også fordeles administrativt når utgiftene i de enkelte enhetene er kjent. Midler satt av på sentral ramme vedr. tidlig innsats i skolen kan fordeles administrativt mellom de to barneskolene.
- Formannskapetets tilleggsbevilgninger fordeles av formannskapet.

Kommunestyret delegerer til formannskapet å vedta disponering av inntil kr 400 000 fra kommunens kraftfond til næringstilskudd 2017. Midlene skal brukes innenfor rammen av kommunens vedtekter for kraftfond.

Vi ønsker å øke støtten til Evje og Hornnes Sokneråd med kr 30 000. Beløpet skal i sin helhet gå til å dekke Soknerådets andel av lønnskostnader til Prostdiakon som vi har felles i Otredal prosti.

Vi foreslår å øke kommunens tilskudd til Otra IL med kr 25 000. Otra IL står fritt til selv å bestemme hva de vil bruke dette beløpet til.

Rammetilskudd reduseres med kr 100 000,-
 Sentraladministrasjonens ramme reduseres med kr 60 000
 Avsetning til fond reduseres med kr 40 000

Saksutredning

Innledende kommentarer

Kommunestyret vedtar rammer for kommunens enheter ihht økonomireglementet. Detaljbudsjettet er derfor kun et vedlegg til saken som viser hvordan rammene er viderefordelt. Detaljbudsjettet sendes ikke ut, men kan fås ved henvendelse til økonomisjefen.

Kommuneplanens samfunnsdel er sydd sammen med økonomiplanen, dette gjør at økonomiplanen og kommuneplanens handlingsdel er et dokument.

Saksframlegget er delt inn slik: Først kommer en innledning som sier noe om utvikling i frie inntekter for generelt for landet og spesielt for Evje og Hornnes. I denne innledningen inngår gjennomgang av satsinger regjeringen har hatt i statsbudsjettet. Så kommer et avsnitt som sier noe om netto driftsresultat i framlagt budsjett, og hvilke forhold som har påvirket netto driftsresultat. Deretter følger et eget avsnitt om hvordan vi har fulgt opp regjeringens satsinger. Etter dette kommer et avsnitt om

arbeidet med budsjettet og den prosessen som har vært fram mot framleggelsen. Så gjennomgås utviklingen i lønns- og pensjonskostnader, det er generelle kommentarer om iks'er og andre samarbeid, og et avsnitt om søknader fra eksterne. Det er deretter et eget avsnitt om finans, og et avsnitt med gjennomgang av egenandeler, husleier, gebyrer mv. Til sist i fellesdelen er det et avsnitt om tilskudd til private barnehager og et om startlån og husbankens virkemidler.

Til slutt i den generelle delen følger en gjennomgang av delegasjoner gitt til rådmannen i budsjettvedtaket.

Etter dette kommer gjennomgang av de enkelte enhetene, og av investeringsprosjektene.

Frie inntekter – utvikling for landet som helhet for Evje og Hornnes spesielt

Dette avsnittet sier litt om hva de frie inntektene skal dekke på landsbasis, og litt spesielt om utviklingen i Evje og Hornnes kommune. Dette er naturlig nok ut fra budsjettframlegget som ble lagt fram av regjeringen i oktober, det kan komme endringer i forbindelse med budsjettbehandlingen i Stortinget.

Realvekst i frie inntekter for kommunesektoren er 4,075 mrd (1,2%), av dette går 3,625 mill til kommunene. Dette skal dekke en del utgifter:

Demografi. Den delen av kommunesektorens merutgifter knyttet til befolkningsutviklingen som må dekkes av de frie inntektene anslås til 2,0 mrd. kroner i 2017.

Pensjonskostnader. Departementet har anslått økte pensjonskostnader på 0,750 mrd i 2017.

Satsinger innenfor veksten i frie inntekter.

I kommunesektoren er det lagt inn 600 mill. kr. til slike satsinger:

- Tidlig innsats i skolen, 150 mill. kr.
- Rusomsorg 300 mill. kr.
- Rehabilitering/habilitering 100 mill. kr.
- Helsestasjoner/skolehelsetjenesten 50 mill.

Når det gjelder rusomsorg og helsestasjon, er dette nye beløp, som kommer på toppen av det som ble satt av i fjor. Totalt beløp fram til nå når det gjelder helsestasjonen er 545 000,-.

Det skal da være igjen et handlingsrom på 275 mill.

Vi må også gå gjennom noen av endringene i rammetilskuddet som har kommet pga endringer i oppgaver/ansvar.

Tilskudd til Frivilligsentraler, der det tidligere var en fordeling med 60 % statlig tilskudd og 40 % kommunalt, er nå innlemmet i rammetilskuddet og står som en sak med særskilt fordeling. Vi kan altså gjenfinne beløpet i dokumentasjonen av rammetilskuddet.

Fra 2017 er det innført plikt til å ha øyeblikkelig hjelp, psykisk helse og rus. 86,5 mill er innlemmet i kommunenes rammetilskudd, dette skal tilsvare 16 700 liggedøgn for psykisk helsevern og 600 liggedøgn fra tverrfaglig spesialisert rusbehandling. Aktivitetsplikt for sosialhjelpsmottakere under 30 år innføres også, og 60 mill er lagt inn i rammetilskuddet for å dekke kommunenes merkostnader. Det har også skjedd en del andre endringer, og det vises til utsendt materiale fra Telemarksforskning vedr. dette.

Effekter av endringer i frie inntekter for Evje og Hornnes kommune

Konkret for Evje og Hornnes kommune får vi en vekst på 2,8 % i år i forhold frie inntekter i 2015. Det er 0,1% under snittet i Aust-Agder. Kommunal lønns- og prisvekst (deflator) er satt til 2,5 %, og det skulle da bety at vi får en realvekst på 0,3 % .

Strukturkriteriet har vært mye opp i debatten – dette har med omlegging av rammetilskuddet å gjøre der en del kommuner får mindre inntekter pga kort reiseavstand til 5000 innbyggere, dvs at man ikke lenger får fullt basistilskudd. Vi vil motta 11,228 mill i basistilskudd, mens et fullt basistilskudd for 2017 utgjør 15,047 mill. Vår andel av basistilskuddet er beregnet til 0,7462, dvs at vi får $15,047 * 0,7462 = 11\,228$. Vi er dermed trukket kr 3,819 mill, som man kan si er vårt tap pga denne omleggingen. For øvrig har vi et redusert utgiftsbehov på administrasjon (her ligger den største delen av strukturkriteriet) barnehage og pleie og omsorg, og økt utgiftsbehov på sosial, barnevern, kommunehelse og grunnskole. Totalt sett (inkl strukturkriteriet) er vi blitt 0,3 % rimeligere å drive, men dette er såpass lite at vi likevel opprettholder våre inntekter og får da en vekst på 2,8%.

Når det gjelder midler med sterke føringer, er det slik at vi kan finne en beregnet andel for vår kommune. Vi oppgir disse tallene her, og kommer tilbake til hvordan disse er fulgt opp i rådmannens budsjettforslag senere.

Når det gjelder helsestasjons og skolehelsetjeneste er Evje og Hornnes kommunes andel av disse midlene kr 545 000,-, det er en økning på kr 51 000,- fra 2016. For tidlig innsats i skolen er vår andel beregnet til kr 118 349,-. For rus er det satt av 225 662,-, i 2017. Her kom det en sum i 2016 som for vår del var kr 280 000,-, Til sammen skal vi da være tilført kr 505 000,- til rus-området.

Når det gjelder opptrappingsplan for habilitering/rehabilitering, er vår andel kr 80 454,-.

Også i år er det tildelt midler til utdanning av deltidsbrannpersonell. Dette utgjør kr 391 000,- og tildeles til Evje og Hornnes kommune siden vår kommune er vertskommune for Setesdal Brannvesen IKS. I Setesdal Brannvesen IKS sin plan for utgifter framover er det lagt opp til ny kompetanseheving, og det er satt av kr 800 000,- til dette i 2018. Dette vil gi et hopp i kommunenes utgifter til brannvesenet, og vi legger derfor opp til at midler vi får gjennom rammetilskuddet øremerket utdanning av deltidsbrannpersonell betales ut til Setesdal Brannvesen iks, som igjen setter det av på fond for framtidig utdanning. De andre kommunene har fått beskjed om at vi gjør det på denne måten.

Når det gjelder aktivitetsplikt for sosialhjelpsmottakere er det beregnet at det er fordelt kr 45 000,- gjennom rammetilskuddet. Når det gjelder øyeblikkelig hjelp rus og psykisk helse er summen beregnet til kr 64 000,-

Avvikling av diagnoselisten for fysioterapi har gitt et trekk i våre inntekter på kr 130 000,-. Slik det ser ut, vil vi ikke få tilsvarende inntekter på de kommunale fysioterapeutene.

Kommunal øyeblikkelig hjelp gikk inn i rammetilskuddet fra 01.01.16, og vår andel var beregnet til kr 893 000,-. Vi har ikke noe beregnet beløp for denne per 2017, men har beregnet en utgiftsvekst tilsvarende deflatoren.

Netto driftsresultat i framlagt budsjett

Teknisk beregningsutvalg, som er et partssammensatt utvalg som ser på kommunal og fylkeskommunal økonomi, anbefaler at kommunene minst bør ha et netto driftsresultat på 1,75 % for å sikre en bærekraftig økonomi i kommunene. Vår handlingsregel for gjeld, vedtatt i kommunestyret 10.12.2015, sier følgende når det gjelder netto driftsresultat:

«Administrasjonen bør legge fram et budsjettforslag med minimum 1,75 % netto driftsresultat.»

På bakgrunn av dette har det vært viktig for rådmannen å legge fram et budsjett der man forsøker å nå denne målsettingen. Dette er viktig for å ha buffere å gå på gjennom året, og for å ha muligheter til å sette av til fond både til investeringer og framtidige driftsutfordringer. Samtidig er det svært viktig at budsjettet er realistisk, og at man forsøker å få med alle utgifter (og selvsagt også inntekter) som vi kan påregne at vil påløpe.

I 2016 var det i rådmannens budsjettforslag et resultat på 1,85 %, korrigert for bundne fond . Etter kommunestyrets behandling var dette nedjustert til 1,52 %.

Vi har i 2017 fokusert på netto driftsresultat korrigert for bundne fond. Denne størrelsen har kommet opp i 1,60 %. Grunnen til at vi fokuserer på denne størrelsen er at bruk og avsetning til bundne fond for det meste representerer inntekter og utgifter som ikke hører direkte hjemme i den kommunale drifta. F.eks. er det i 2017 lagt opp til å bruke i overkant av 2,3 mill av bundne fond på VAR-området (vann, avløp, slam og feing.) Det betyr at innbyggerne tidligere år har betalt inn så mye at vi har penger på fond, som vi igjen bruker til å regulere inntektene og utgiftene på området. Prisene settes bl.a. ned på vann og avløp, og utgiftene blir høyere enn inntektene. Det betyr at netto driftsresultat går ned, men det ville være urimelig med innsparing/kutt på andre sektorer på bakgrunn av dette. Vi velger derfor å forholde oss til størrelsen netto driftsresultat korrigert for bundne fond.

Så har vi premieavviket på pensjon. Dette gir i 2017 en inntekt på 4,740 mill. Dersom vi også korrigerer for premieavvik på pensjon ligger vi med et netto driftsresultat på -0,07%. (Det kan også være naturlig å korrigere for dette. Vi har en stor inntekt på premieavvik i 2016, og ettersom denne skal utgiftsføres igjen over de neste 7 årene, er dette i realiteten en utsatt utgift.) Det er vanskelig å ha et sikkert anslag for pensjonskostnader framover i økonomiplanperioden, selv om vi har prognoser, men over tid er de stigende.

Netto driftsresultat kan for 2017 framstilles sånn (tar også med tallene for opprinnelig vedtatt budsjett i 2016 – til sammenligning.):

	2017	2016	Endring
Brukerbetalinger	-8 691	-8 945	-255
Andre salgs- og leieinntekter	-30 882	-31 359	-477
Overføringer med krav til motytelser	-26 852	-24 204	2 648
Rammetilskudd fra staten	-124 500	-118 800	5 700
Andre statlige overføringer	-15 385	-7 868	7 517
Andre overføringer	-490	-490	0
Skatt på inntekt og formue	-79 200	-76 100	3 100
Eiendomsskatt	-3 660	-4 059	-399
Andre direkte og indirekte skatter	-1 646	-738	908
Sum driftsinntekter	-291 305	-272 563	18 742
Lønnsutgifter	155 648	141 195	14 453
Sosiale utgifter	35 383	33 213	2 170
Kjøp som inngår i kommunal prod.	37 829	34 223	3 606
Kjøp som erstatter egen prod.	35 605	38 625	-3 020
Overføringer	22 340	20 968	1 372
Avskrivninger	9 800	9 800	0
Fordelte utgifter	-1 080	-3	-1 077
Sum driftsutgifter	295 526	278 021	17 505

Brutto driftsresultat	4 221	5 460	1 239
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	-10 786	-11 940	-1 154
Renteutgifter, provisjon og andre finansutgifter	4 788	5 159	372
Avdragsutgifter	8 431	7 370	-1 061
Resultat eksterne finansieringstransaksjoner	2 432	588	-1 844
Motpost avskrivninger	-9 800	-9 800	0
Netto driftsresultat	-3 147	-3 752	-605
Netto driftsresultat korr. for bundne fond	-4 666	-4 156	510
i %	1,60	1,52	0,08
i % korrigert for premieavvik	-0,03	0,01	-0,08
Bruk av disposisjonsfond	-60	-320	260
Bruk av bundne fond	-3 020	-1 325	-1 695
Sum bruk av avsetninger	-3 080	-1 645	1 435
Overført til investeringsregnskapet	1 500	1 735	-235
Avsetninger disposisjonsfond	3 226	2 741	485
Avsetninger til bundne fond	1 501	921	580
Sum avsetninger	6 227	5 397	-830

Som tabellen viser, er forutsetningene i rådmannens budsjettforslag for 2017 nokså likt det som lå til grunn for vedtaket i 2016. Driftsinntektene har totalt gått opp med 18,742 mill, mens driftsutgiftene har gått opp med 17,505 mill. Det betyr at brutto driftsresultat har bedret seg noe, men er fortsatt negativt.

Resultatet har ikke kommet opp i 1,75 %, og vi ønsker her å gå gjennom hvilke utfordringer som er bakgrunnen for dette:

- Etter vedtaket i kommunestyret vedr. regionrådet ble denne utgiften økt med 1 mill. Dette er en økt utgift i forhold til opprinnelig budsjett i 2016.
- Økte utgifter i barnevernet. Mens vi i opprinnelig budsjett for 2016 la inn kr 7,397 mill, må vi for 2017 etter anslag fra barnevernet legge inn 8,364 mill. Dette er en økning på 967 000 eller i overkant av 13 %.
- Utbyttet fra Agder Energi har gått ned, og i budsjettet for 2017 ligger utbyttet 809 000 lavere enn i 2016-budsjettet.
- Nye driftskostnader til flerbrukshallen er innarbeidet med kr 900 000,-. Dette var kjent, og det lå utgifter på 1 mill i økonomiplanen. Det er likevel utgifter som ikke dekkes gjennom økte inntekter på noe område.
- Pga flere brukere på området Hovslagerveien/spesielle tiltak er det økte utgifter vedr. dagtilbud. Her er det inngått en leieavtale med Setpro, og i en periode er det også doble utgifter fordi dagsenteret på Setpro ikke kommer i drift i august. Fram til da er voksenopplæring, norsk med samfunnskunnskap, lokalisert på Setpro. Vi må i denne perioden ha 1,92 årsverk mer.
- Avdrag øker med i overkant av 1 mill. Dette skyldes økte lån, og også at vi etter hvert legger opp til kortere avdragstid på nye lån. Vi foreslår 20 år i låneopptaket for 2017. Vi kommer tilbake til låneopptak og avdrag under kapittelet om finans.
- Eiendomsskatt er redusert med nesten 400 000,-. Dette henger sammen med flere ting. Det ene er rettsaken som Statnett vant i lagmannsretten. Blir denne dommen stående gir det oss i overkant av 160 000,- mindre i årlig eiendomsskatt. I tillegg er

fordelingsnøkkelen for kraftanlegg endret. For vår del har det slått ut slik at vi får mindre andeler av de kraftverkene som svarer eiendomsskatt til flere kommuner, det betyr at skatten går ned. I tillegg kommer endring i reglene vedr. grunnrenteskatt til staten og lave kraftpriser. Det må sies at dersom saken vi er involvert i skulle komme opp for høyesterett og vi skulle vinne der, vil vi i 2017 få tilbake midler vi betalte inn i år for å slippe videre renter, det er et beløp på kr 1,064 mill.

- Pensjonskostnadene stiger med ca 800 000,-. Dette er omtalt i eget avsnitt.

Vi ønsker også å nevne et par områder som har bidratt positivt: Selv om det er økende utgifter vedr. flyktninger, er det også økende inntekter. Alt i alt bidrar dette til totalresultatet, da vi ikke har noen automatisk avsetning til flyktningsfondet. Vi har ikke regnet på netto bidrag, da som sagt også utgiftene stiger, men inntektene fra integreringstilskuddet er budsjettert med 13,647 mill i 2017 mot 7,238 mill i 2016, altså en økning på 6,409 mill.

Andre ting som kan nevnes er at tilskudd til Evjemoen Næringspark AS, som lå inne med kr 300 000,- i 2016, ikke ligger inne i 2017. Dette er en naturlig følge av valget om å gå videre med regionrådet. Kostnadene til revisjon går også ned. I 2016 var budsjettet 969 000,- og vi skulle i tillegg betale for attestasjoner i forbindelse med merverdiavgiftskompensasjon, tilskudd mv, slik at vi la opp et totalt budsjett på 1 030 000,-. For 2017 har vi fått et budsjettforslag på 860 000 som skal være inkl. attestasjoner mv.

Midler med sterke føringer i overføringene fra staten.

Vi gikk tidligere i saksframlegget gjennom hvilke beløp som gjaldt for vår kommune når det gjaldt satsninger som skal dekkes gjennom veksten i frie inntekter.

Når det gjelder slike tiltak, kan man alltid diskutere hvilket nivå man har fra før. Dersom det er et område der en kommune har satset mye fra før, kan det å tilføre enda mer midler gi skjevfordeling med tanke på andre sektorer i kommunen. Likevel bør en som hovedregel følge slike satsinger etter beste evne, også fordi de ofte kommer på bakgrunn av økte oppgaver eller utfordring på sektorene. Slik er det bl.a. med området rehabilitering og habilitering, der sykehusene nå tar mindre ansvar enn før og sender pasienter raskere tilbake til kommunene.

For å komme opp på et akseptabelt nivå når det gjelder netto driftsresultat, har vi likevel inne redusert på en del av disse beløpene. Tanken bak har vært at det tross alt er lettere å redusere på områder der tjenesten ikke er oppe og går per i dag, enn å kutte på områder som er i drift.

Det betyr følgende:

Når det gjelder opptrappingsplan rus, var vi totalt tildelt 505 000,-. Det er satt av kr 250 000,- i budsjettforslaget. Vår andel av opptrappingsplan for habilitering/rehabilitering var kr 80 500,- vi har satt av kr 40 000,-. Vår andel vedr. tidlig innsats i skolen var kr 118 349, kr 60 000 er satt av.

På området helsestasjons- og skolehelsetjeneste skal vi ha fått kr 545 000,- til nå. Av dette skal helsestasjons- og skolehelsetjenesten være tildelt kr 382 000,- På reserverte tilleggsbevilgninger er det avsatt kr 164 000,- og i tillegg er kr 218 000,- lagt som økning på lønn i budsjettet.

Når det gjelder aktivitetsplikt for sosialhjelpsmottakere, kunne vi identifisere et beløp på 45 000,- i rammetilskuddet. På dette området har vi tiltaket Aktiv i Evje og Hornnes, for 2017 budsjettert med kr 650 000,-. Vi tilfører derfor ikke noe ekstra her, fordi vi allerede bruker langt mer midler enn denne innlemmingen tilsier.

Når det gjelder øyeblikkelig hjelp rus og psykisk helse, kan vi finne igjen et beløp på kr 65 000,- i våre rammer. Dette er tilført i sin helhet, her er det altså ikke gjort noen reduksjon.

Arbeidet med og salderingen av budsjettet

Det skal i budsjettet være et avsnitt som beskriver arbeidet med budsjettet. Budsjettprosessen startet i år med at budsjetttrundskriv gikk ut til enhetene i juni. Enhetene ble der bedt om å levere inn et budsjett som hadde samme tjenestenivå som i 2016. Det ble understreket at målet var et netto driftsresultat på 1,75 %.

Det er viktig å være klar over at et budsjett med samme tjenestenivå som i dag kan inneholde store naturlige svingninger som skyldes f.eks. flere eller færre brukere, elever, barnehagebarn osv. Det kan også være tilskudd eller inntekter som faller bort, eller nye oppgaver som kommer til og som kommunen må løse. Enhetene ble bedt om å vurdere og ta hensyn til slike endringer.

Enhetene ble ikke pålagt noe generelt innsparingskrav, men det ble gjort oppmerksom på at ved behov ville innsparingstiltakene foreslått for 2016-budsjettet bli tatt fram igjen.

På bakgrunn av dette legger rådmannen nå fram sitt budsjettforslag, fullt klar over at budsjettet ikke er fullt så godt resultatmessig som målet var. Tanken bak har vært å legge fram et budsjett der både utgifter og inntekter vurderes som realistiske. Målet har også vært å gi enhetene arbeidsro ut fra de rammene og forutsetningene de har per i dag, framfor å jobbe med innsparingsforslag som oppleves som lite realistiske og kanskje heller ikke gjennomførbare.

Rådmannen innser at effektivisering og innsparing vil være nødvendig framover, og at det må være fokus på det i alt som gjøres framover. På noen områder, som sosialhjelp, må vi håpe på og også regne med at tiltak som settes inn, som Aktiv i Evje og Hornnes, og økning av stillingsressurs på NAV, på sikt vil få utgiftene ned. Dette til tross for at det noen ganger kan virke som at det å sette inn flere ressurser fører til at flere behov avdekkes, og slik sett gir enda flere utgifter. Dette er et stort dilemma på mange områder, fordi behovene egentlig er uendelige. Det gjelder å finne et nivå å legge seg på som man har økonomi til samtidig som man skal yte gode, eller i alle fall gode nok, tjenester.

På noen områder, som barnevern, er det svært vanskelig å gjøre noe med utgiftene. Det gjelder for mange av de områdene der vi er med i interkommunalt samarbeid og slik sett ikke har hånda på rattet selv.

Framover blir fokus på kontroll med investeringer og gjeld utrolig viktig. Dersom inntektsnivået fortsatt er som nå, har Evje og Hornnes mulighet for å klare seg økonomisk så lenge ikke gjelda blir for høy. Skulle gjelda stige mer enn forutsatt blir det imidlertid nødvendig å se på tøffe innsparinger, evt. muligheter for å øke inntektene. For kommuner betyr det som oftest eiendomsskatt.

Utvikling i lønns- og pensjonskostnader

Disse kostnadene (dette er utenom reise, kost mv) har utviklet seg slik fra 2015 til 2017 (alle tall er i hele 1000):

	Regnsk. 15	Oppr. Bud 16	Budsjett 17
Lønnskostnader	142 832	140 132	154 650
Sosiale kostnader	33 242	33 213	35 834

Avsatt lønn/pensjon		3 661	3 661
Sykepenger	-7 561		
Totalt	168 514	177 006	194 145
Introduksjonslønn/kvalifiseringsprogrammet	-2 752	-4 205	-6 705
Premieavvik	-2 762	4 132	4 740
Lønnsutgifter utenom intro/kvp og premieavvik	163 000	176 933	192 180

(Kommentar vedr. premieavvik: I 2015 var premieavviket en utgift, og er derfor trukket fra. For 2016 og 17 er det forventet en inntekt.)

Man må være klar over man ikke ser hele bildet, fordi på noen områder er det interkommunale samarbeid og da blir det tjenestekjøp i stedet for lønnsutgifter. Samtidig vil våre lønnskostnader blåses opp av de områdene der vi er vertskommune og lønner personer som utfører tjenester for andre kommuner.

Inkludert i lønnskostnader er introduksjonsprogrammet for flyktninger og kvalifiseringsprogrammet for brukere på NAV. Selv om dette er lønnsposter, har det lite å gjøre med kommunens ordinære lønnsbudsjett.

Når det gjelder avsetning til lønnsoppgjør, sier anslaget i statsbudsjettet 2,7 %. KS har imidlertid beregnet den samme veksten til 2,2 %. For vår del er det uansett slik at overhøyet (0,9%) er innarbeidet i budsjettet. Når det gjelder lønnsveksten for 2017 er de sentrale tilleggene allerede kjent, og vi har derfor beregnet nokså nøyaktig hva hver enhet skal ha til sentrale tillegg. Vi har også innarbeidet det aller meste av det som gjelder glidning (ansiennitetsopprykk mv.) Det som gjenstår da er å sette av til lokale forhandlinger (disse skal være på 0,9 %, men virkningsdatoen er 01.09.17 og pga dette blir virkningen i 2017 0,3%), og til de som har lokalt fastsatt lønn (ledere i kap 3 og saksbehandlere i kap 5, til sammen utgjør dette rundt 20 personer.)

Når det gjelder pensjonsutgiftene, skal utgiftene til betaling av pensjonspremier ifølge prognoser per september 2016 gå opp med nesten 4 mill, og vi skal samlet betale premier på 24,748 mill til kommunal landspensjonskasse og statens pensjonskasse. (Klp har langt den høyeste premien, anslaget er 21 mill i 2017.) Utjevning via premieavviket på pensjon gjør at pensjonskostnaden totalt sett, den som skal regnskapsføres, har en mindre stigning. Den ser ut til å øke med i underkant av 800 000,-. Alt i alt har vi beregnet et positivt premieavvik på 4,740 mill i 2017. Av dette er det en inntekt på 6,277 mill som er premieavviket for 2017, mens nesten 1,537 mill er utgiftsføring av gamle premieavvik. De 6,277 mill som inntektsføres i 2016 skal da igjen utgiftsføres over de neste 7 årene. Pensjonsutgiftene har de siste årene vist seg å være vanskelige å budsjettere for økonomiplanen, men vi må påregne at de er stigende. Det er derfor lagt inn en økning i kostnadene for 2018, og en videre økning for perioden 2019 og 2020.

Problemet med inntektsføringen av premieavvik er at det skaper et regnskapsmessig mindreforbruk som kan settes av til fond, og brukes til forskjellige formål. Men ettersom dette er inntekter vi aldri vil få inn («falske fordringer») så vil dette redusere likviditeten på sikt – vi kan bruke midler vi i prinsippet ikke har.

Pr dags dato har Evje og Hornnes i underkant av 8,400 (11,1 mill) i balansen som er «fordringer» på premieavvik. Tallet har gått ned fra i fjor (da var det 11,1 mill), dette skyldes at premieavviket for 2015 ble en utgift. Ved utgangen av 2017 ser det ut til at disse fordringene vil ligge på rundt 14 mill. I utgangspunktet burde det vært tilsvarende på øremerket pensjonsfond. Vi har per nå avsatt ca 6,6 mill på slikt fond, i tillegg til at det skal settes av 0,800 mill i 2016 dersom det blir regnskapsmessig mindreforbruk.

I budsjettet for 2017 er det budsjettert med 3,094 mill i avsetning til disposisjonsfond, og vi forslår at en del av denne avsetningen, kr 1 000 000,- øremerkes til avsetning pensjonsfond. Dette vil gjøre at vi ved utgangen av 17, dersom alt går etter planen, har 8,400 mill på slikt fond, det betyr 60 % dekning.

Selv om vi setter av til øremerket disposisjonsfond, må vi være klar over at dette er midler som vil forsvinne dersom kommunen skulle få regnskapsmessig merforbruk som må dekkes inn. Det er frie midler.

Generelle kommentarer: IKS'er, Evje og Hornnes sokneråd, Frivilligsentral og interkommunale samarbeid.

For iks'er mv har det vært enighet om at utgangspunktet for justering skal være kommunal deflator. Vi går her gjennom en del av de største postene på dette området.

Aust-Agder museum og arkiv iks: Her har vi justert for deflator og lagt inn totalt 1,107 mill, fordelt med 266 000,- til interkommunal arkivdepotordning og kr 841 000,- i tilskudd til museet.

Når det gjelder revisjon, har jo revisjonen som kjent fusjonert og vi har nå Agder kommunerevisjon iks som leverandør på revisjonsområdet. Som nevnt tidligere i saken går utgiftene på dette området ned, og for 2017 budsjetterer vi med 860 000,- (mot 1 030 000 i 2016).

Til Setesdal Brannvesen iks legges det inn kr 2 141 000,- . I 2016 lå det inne kr 2 152 100,- det betyr at det er praktisk talt ingen endring. Dette er ut fra budsjettet vedtatt i representantskapet sommer 2016.

Tilskudd til Evje og Hornnes sokneråd foreslås satt til kr 3 212 500,-. Tilskuddet for 2016 var 3 164 000,-. Tilskudd for 2017 har framkommet på følgende måte:

Tilskudd 2016:	3 164 000
- Ekstra tilskudd muslimsk gravlund	30 000
Grunnlag	3 134 000
• 2,5 % deflator	78 350
Nytt tilskudd	3 212 500

Evje og Hornnes sokneråd søker om en total rammebevilgning på kr 3,399 mill, altså kr 186 500 mer enn det rådmannen foreslår å legge inn. De ønsker bl.a. midler til utvendig vask av Evje kyrkje, nytt teppe Evje kyrkje og økt satsing på barne- og ungdomsarbeid. Det vises til vedlegg.

Tilskudd til Setesdal regionråd er lagt inn med kr 1 300 000,- , i tråd med vedtaket i kommunestyret tidligere denne høsten. Samtidig utgår tilskuddet til Evjemoen Næringspark as.

Når det gjelder barnevern og ppt har vi som kjent samarbeid med Iveland og Vennesla kommune, tjenestene er lokalisert i Vennesla. Utgifter til barnevern har tidligere vært under helse- og familieenheten, mens utgifter til ppt har ligget på sentraladministrasjonens ramme. Når det gjelder barnevern er dette svært uforutsigbare kostnader, og det er vanskelig for enhet for helse og familie å takle store svingninger på dette området. Rådmannen mener derfor at dette bør skilles ut som eget rammeområde, slik at ikke merutgifter eller for den saks skyld mindreutgifter på dette området påvirker helse- og familie sin ramme. Det er da naturlig å legge ppt også inn på samme område. Vi har derfor opprettet et rammeområde som heter Midt-Agder barnevern og ppt.

Tilskudd til drift av Midt-Agder Barnevern er anslått til 2,914 mill for 2017. Anslaget har framkommet ved å justere for deflator. Det er likevel et lavere beløp enn i 2016. Dette skyldes at det

øremerkede tilskuddet til stillinger i barnevernet (vår andel fra tidligere år) går rett til Vennesla kommune, og dette er en ordning som fortsetter i 2016. Dersom denne ordningen på et eller annet tidspunkt opphører, må vi påregne økte utgifter. Grunnen til at vi sier at tilskuddet kun er et anslag er at ifølge avtalen skal tilskuddet beregnes ihht antall barn i aldersgruppen 0-17 i det enkelte år, eksakt fordeling er derfor ukjent per nå.

Når det gjelder utgifter til tiltak kommer dette i tillegg, og dette er et uforutsigbart område. Vi har her innhentet opplysninger fra leder av tjenesten, og legger inn 5 000 000 totalt til tiltak. Det er en økning på 500 000 ift opprinnelig budsjett i 2016. Vi har også ut fra erfaringstall måttet legge inn økte utgifter til betaling for fosterbarn som går på skole i andre kommuner, og totalt sett går rammen opp med kr 967 500,- (fra 7,397 mill til 8,364 mill).

Tilskudd til ppt er også et anslag, og det er anslått til 1,550 mill. Også her er det anslag fordi det skal justeres for antall barn per 01.01.

Når det gjelder Setpro AS har selskapet i 2016 hatt tilskudd på 1,728 mill fordelt på de 5 eierkommunene. 0,909 mill av dette gjelder plasser til varig tilrettelagt arbeid (VTA) og her er det en medfinansieringsavtale som sier at «tiltaksarrangøren mottar et kommunalt tilskudd som skal utgjøre minste 25 % av det statlige tilskuddet.» Denne delen justeres derfor i tråd med det statlige tilskuddet. Den andre delen av tilskuddet justeres for deflator, den var opprinnelig 0,700 og utgjorde i 2016 0,819,-. Det er imidlertid ikke godt å si hvor mye Evje og Hornnes kommune skal betale i 2017, for VTA-plasser beregnes etter faktisk forbruk, og det øvrige tilskuddet fordeles 50 % etter folketall og 50 % etter faktisk forbruk. I 2016 har Evje og Hornnes kommune betalt 0,884 mill mot 0,729 mill i 2015. Det ligger inne et budsjett på 0,885 mill for 2017.

Setesdal ikt har i 2017 en overføring på 5,126 mill, noe som er en økning på rundt 200 000,-i forhold til det vi hadde budsjettet med for 2016. Selve driften av selskapet er økt med ca 2 %, men så kommer det en del investeringer i tillegg: I 2016 hadde vi lagt inn ekstra utgifter til oppgradering av økonomisystem. I 2017 blir det ikke utgifter til dette, men det blir utgifter til oppgradering av trådløst nett, infrastruktur og en oppgradering av saksbehandlingssystemet Eporthe.

Når det gjelder Frivilligsentralen, er det nå blitt kommunens ansvar å finansiere den, og i en overgangsperiode på 4 år fordeles den særskilt innenfor rammetilskuddet. Det har tidligere vært en fordeling på 60% fra staten og 40 % fra kommunen. Før midlene ble lagt inn rammetilskuddet, ble de oppjustert med 47 000,- per sentral, og for vår kommune ligger det inne et tilskudd på 365 000,-. Kommunens andel i 2016 var 206 667. Denne er inflasjonsjustert og utgjør nå kr 212 000 – det er ikke lagt opp til noen øke utover deflator på denne delen. Totalt tilskudd for 2017 blir da kr 577 000,-. (365 000 + 212 000).

Vi har også vertskommuneavtale på lege og jordmor. Budsjettet er her justert ift forbruk i 2016 og for deflator.

Betaling vedrørende krisesenter utgjør kr 237 000,-.

Når det gjelder Setesdal Miljø og Gjenvinning iks, ligger det inne i vårt budsjett at vi skal betale i overkant av 5,900 mill for deres tjenester. Dette ligger inne i vårt selvkostregnskap, og avregnes ift selvkostprinsipper.

Søknader fra eksterne i forbindelse med budsjettet for 2016

Landsskytterstevnet skal arrangeres på Evje i 2019, og i forbindelse med dette har det kommet en søknad som er vedlagt saken. De søker der om kr 200 000,- fra Evje og Hornnes kommune og

Setesdal regionråd årlig for årene 2017, 18 og 19. Det er fra rådmannens side innarbeidet kr 100 000,- i budsjettet. Vi har også fått kopi av brev fra regionrådet, der daglig leder sier at hun også vil innarbeide kr 100 000,- per år i sitt budsjettforslag.

Otra IL har også kommet med innspill til budsjettet om økte midler til drift av turløyper i området Flatebygd-Høgås/Himmelsyna, samt Evje lysløype. Fra rådmannens side er det ikke innarbeidet noen økning. Brevet fra Otra følger som vedlegg til saken.

Innarbeidet i budsjettet er faste tilskudd til Stiftelsen Arkivet og Støttesenter mot incest og seksuelle overgrep.

Finans

Det er i 2017 lagt opp til et låneopptak på 15,700 mill. Tabellen under viser utvikling i lånegjeld med planlagte låneopptak i økonomiplanen (alle tall i hele 1000) Som vi ser, ligger vi i hele perioden under handlingsregel for gjeld, som setter et tak på 80 %.

Lån og handlingsregel	2017	2018	2019	2020
Inntekter	291 305	293 884	293 895	295 325
Gjeld 01.01.	204 350	211 620	218 459	218 594
+ lån	15 700	16 100	10 000	8 900
- avdrag	-8 431	-9 261	-9 865	-10 309
Gjeld 31.12	211 620	218 459	218 594	217 185
Gjeld i %	72,65	74,33	74,38	73,54
Bruk disp.fond investering	-892	-698	0	0
Avsetning disp.fond drift	3 094	3 177	2 871	4 063
Netto avsetning til disp.fond	2 202	2 479	2 871	4 063

Det er for tiden lave renteutgifter. I 2017 har vi lagt til grunn en rente på 1,5 % på flytende lån.

Renta virker også på renteinntektene. Vi har innskudd i bank, og vi mottar kompensasjonstilskudd for rente innen omsorgs- og skolesektoren. Vi løper derfor ingen stor risiko ved en moderat renteoppgang. Dersom renta skulle gå opp med 1 % i 2016 kan det gi en nettoeffekt på rundt 700 000 slik det ser ut nå. Det er imidlertid viktig å være klar over at lav rente gir høyere pensjonskostnader.

Som kommune må vi beregne minimumsavdrag. Reglene for dette er som følger: Den samlede lånegjeld for lån til investeringer og lånekonverteringer skal avdras med like årlige avdrag. Gjenstående løpetid for kommunens eller fylkeskommunens samlede gjeldsbyrde kan ikke overstige den veide levetiden for kommunens eller fylkeskommunens anleggsmidler ved siste årsskifte. Det finnes to metoder som minimumsavdragene kan beregnes etter per nå, og i regnskapet for 2015 lå vi 1,259 mill høyere enn minimum med den metoden vi bruker, kalt avansert metode. Men det finnes også en forenklet metode, og ihht den lå vi 0,397 mill under lovlig minimumsavdrag (det er altså svært stor forskjell på resultatet disse to metodene gir.) I forslaget til ny kommunelov legges det opp til at kun forenklet metode skal være lovlig. Det betyr at avdragene i så fall må opp. Vi legger opp til det, og avdragsutgiftene er derfor stigende, trolig så mye at vi i 2017 ligger over også forenklet metode og slik sett har lov til å redusere avdragene igjen. Alle nye lån i økonomiplanperioden er lagt inn med forslag om 20 års avdragstid.

Utbyttet til Agder Energi er viktig for kommunen. Vi vet per nå at utbyttegrunnlaget for 2017 skal være 607 mill. Utbyttegrunnlaget bygger i følge avtale mellom kommunene på resultatet for 2015. Vi skal ha fullt utbytte av de første 400 mill som var overskudd hos Agder Energi, og av det overskytende skal vi ha utbytte av 60 %. Vi eier 1,528 % og inntekten blir dermed ca 9,275 mill.

Kraftfond (konsesjonsavgifter) ligger nå under finans. Det er budsjettert med inntekter på 746 000,- og avsetning til fond 746 000,-, - mens det brukes 700 000,-. Det betyr en netto avsetning på 46 000,-.

Midlene brukes ihht regelene vedr. kraftfond. De kan bl.a. brukes til å dekke renter og avdrag på investeringer som er gjort i tråd med fondets formål, som bl.a. er stedsutvikling. Ut fra dette brukes kr 700 000,- av fondet.

Egenandeler, husleier, gebyrer mv.

Utgangspunktet for justeringer vil i de fleste tilfeller være deflator på 2,5 %. For husleie i kommunale leiligheter vil det være konsumprisindeksen som gjelder. Det er naturlig nok gjort noen justeringer og tilpasninger, og vi vil knytte noen kommentarer til betalingsatsene.

- I kommunal barnehage følges reglene om makspris, og vi legger oss på den maksprisen som er foreslått fra regjeringen og regulerer eventuelt egenbetalingen dersom denne blir endret. Betalingsatsene graderes etter oppholdstid. Vi følger også sentrale regler vedr. redusert foreldrebetaling og gratis kjernetid for 3, 4 og 5 åringer for husholdninger med lav inntekt. Når det gjelder kostpenger, er dette delegert til samarbeidsutvalget. Det er derfor ikke lagt ved betalingsatser for barnehage. Men makspris reguleres med deflator fra 01.01.17, til kr 2 730,- per måned for en fulltids plass.
- Det er ikke lagt opp til noen økning i egenandel for kulturskole. Dette fordi det foregående år ble foretatt en nokså stor økning, på fra 6,66 til 9 %, alt etter hvilket tilbud som velges. Nå skal det sies at prisene da hadde stått stille noen år, men på bakgrunn av stor prisøke i fjor, legges det ikke inn prisøke nå.
- Når det gjelder Furuly blir en del av satsene stående uendret da det allerede er et høyt prisnivå. For varmtvannsbassenget blir prisen justert med kr 5,- per time (kr 50 for grupper.)
- Det foreslås en endring når det gjelder gebyr for enkeltanledning (ved skjenking.) I alkoholpolitiske retningslinjer står det at ved enkelt arrangement skal gebyret fastsettes etter forventet omsetning, og det skal være betalt senest 3 dager før arrangementet finner sted. Rent praktisk er det vanskelig å vite hvor mye som vil bli skjenket, og det foreslås derfor at gebyr ved enkeltarrangement settes til det samme som ved ambulerende skjenkebevilling, kr 340,-. Dette er den praksisen Bygland har, og vi ønsker også å legge oss på den.
- Innen forvaltning er det noen gebyr som følger makssatser i loven (jordlov, konsesjonslov og et par punkt i matrikkellov) – disse justeres evt i takt med endringer i loven.
- Når det gjelder kommunale avgifter (vann, avløp, slam, feiing og renovasjon) holder kommunen seg til selvkostprinsippet. Det gir følgende endringer i priser (priser oppgitt under er eksklusiv merverdiavgift):
  - o Vann: Abonnementsgebyr settes ned fra kr 1 644 til kr 1 280, forbruk per m2 settes ned fra kr 13 til kr 10,80. Nedgang i prosent er 22,14% på abonnementsgebyret og 16,92 % per m2. Prisene ble også satt ned fra 15 til 16.

- Avløp: Abonnementsgebyr settes ned fra kr 2 736,- til kr 2 564,-, forbruk per m2 settes ned fra kr 16 til kr 15,20. Nedgang i % er 6,29 % på abonnements- gebyret og 5, % per m2. Prisene ble også satt ned fra 2015 til 2016.
- Renovasjonsgebyr, her er det mange satser. Økning i priser ligger rundt 3,6 % for mange av alternativene.
- Gebyrer for slam er økt med rundt 5,8 %, Fra 15 til 16 ble de satt ned med 13,5 til 14 %.
- Gebyr for feiing settes ned fra kr 448 til kr 400,- (10,7%). I 2016 ble den satt opp fra 400 til 448, så vi er tilbake på samme pris som i 2015.

Tilskudd til private barnehager

Offentlige og private barnehager skal behandles likt med tanke på offentlige tilskudd. Tilskudd til drift skal beregnes med utgangspunkt i 2 år gamle regnskap som justeres med deflator for lønns- og prisvekst (for 2017 skal da regnskap fra 2015 legges til grunn.) Driftstilskuddet for store barn er fastsatt til kr 98 649,- og for små barn er den fastsatt til kr 204 090,-. Dette er noe ned i forhold til driftstilskudd for 2016, det var 100 843,- for store barn og 206 939,- for små barn. Nasjonale satser for 2017 (skal brukes av kommuner som ikke har egne private barnehager) er kr 96 300,- for store barn og kr 199 800,- for små barn.

Kommunens mål er å komme så nær som mulig de nasjonale satsene.

Tilskudd til kapital kommer i tillegg, for barnehager med lokaler fra før 2008 er det kr 8 600,- per barn, for de med nyere er det høyere satser. Vår private barnehage kommer her ut med den laveste satsen.

Vedtak om tilskudd til private barnehager skal fattes innen 31. oktober. Det er delegert til administrasjonen. Vedtaket er fattet og lagt fram for kommunestyret som referatsak.

Evje og Hornnes kommune har nå bare en privat barnehage med 18 plasser, det gjør at det blir mindre utgifter til tilskudd til private barnehager. Til gjengjeld blir det større utgifter i enhet for barnehage.

Startlån og husbankens virkemidler

I forslag til vedtak foreslår vi å ta opp inntil 5 mill i startlån. Det samme lå inne i budsjettet for 2016, men ut fra utvikling så langt i år har vi valgt å kun låne 1,500 mill. I 2015 ble det ikke tatt opp startlån, i 2014 ble det lånt 8,200 mill. I 2016 er det hittil lånt ut kr 2,692 mill, og kommunen har 2,779 mill som ikke er lånt ut. Det vil bli behov for nye midler i 2017. Vi legger inn et lån på 5 mill, men vurderer selvsagt om låneopptaket er nødvendig og fornuftig før lånet tas opp. Vi legger også inn i budsjettet at vi ønsker å søke om tilskudd til etablering og tilpasning, til videre tildeling fra kommunen.

Delegasjoner til rådmannen i budsjettvedtaket – og endringer i budsjettskjema 1a og 1b)

I budsjettvedtaket i år er det tre nye kulepunkter. Som tidligere år foreslås det at rådmannen delegeres fullmakt til å fordele midler avsatt til lønns- og pensjonsvekst, midler avsatt til støttetiltak og til etter- og videreutdanning. Det foreslås i tillegg at rådmannen kan fordele midler avsatt på sentral ramme vedr. tidlig innsats i skolen mellom de to barneskolenes.

Videre ligger det inne noen flere kulepunkter.

Fullmakt til å benytte midler avsatt på enhetsfond/andre disposisjonsfond satt av for administrativ bruk. Det er da ikke krav om at slik bruk budsjetteres, og bruken vil inngå i budsjettskjema 1b)

Det er allerede adgang for administrasjonen til å benytte slike fond, dette delegeres når midlene settes av. Det delegeres derfor ikke her mer frihet til å bruke fond, men dette har rett og slett med budsjettskjema 1a og 1b å gjøre. Det er budsjettskjema 1a og 1b (og 2a og 2b på investeringsida) som egentlig er kommunestyrets budsjettvedtak. Budsjettskjema 1a) viser hva som fordeles til de ulike enhetene, og hvordan dette er finansiert, mens 1b) viser fordelingen mellom enhetene. Bruk av enhetsfond etter administrative vedtak skal med i skjema 1b – enhetene får mer utgifter, men ramma er den samme fordi det finansieres ved bruk av fond. Grunnen til at vi tar med at det da ikke er krav om budsjettering, er fordi bruk av slike fond kan vurderes i forbindelse med årsavslutningen, og det er ikke nødvendig å fatte vedtak før 31.12. Dette kan i noen tilfeller være praktisk. Kommunestyret skal likevel få en oversikt over bruk av slike fond når regnskapet avlegges.

Fullmakt til ved regnskapsavslutning for 2017 å velge rekkefølge på finansieringstransaksjonene i investeringsregnskapet (dette gjelder da bruk av lånemidler, bruk av ubundet investeringsfond, bruk av disposisjonsfond i investering og overføring fra drift til investering.) Det er en forutsetning at handlingsregel for gjeld overholdes.

Når regnskapsavslutningen skal foretas, må det noen ganger foretas en vurdering av hvilke inntektskilder en bør benytte for å gjøre opp investeringsregnskapet, og hva som samlet sett er det beste å gjøre. Det foreslås at dette delegeres til rådmannen som foretar denne avslutningen. Handlingsregel for gjeld, som sier at det skal være 15 % egenkapital i investeringsprosjektene, skal overholdes.

Det foreslås også at rådmannen kan fordele ramme for vann- og avløpsprosjekter ned på underprosjekter.

Gjennomgang av enhetenes budsjetter

Budsjettet tildeles enhetene som netto rammer. I en slik tildeling skal det angis mål og premisser for tildelingene. Enhetene i Evje og Hornnes kommune skal drifte de områdene de har ansvaret for faglig best mulig innenfor tildelte rammer. De skal følge lov og forskrift på sine områder, og følge opp vedtatte planer, føringer, vedtak og reglementer.

Først følger en tabell som viser endringer i enhetenes rammer (rammeområde 90 består her av både skjema 1a og 1b):

Enhet	Regnskap 2015	Opprinnelig budsjett 16	Revidert Budsjett 16	Budsjett 17	Endring ift Opprinn. budsjett 16	Endring i %
Politiske styrings- og kontrollorg.	2 538 334	2 247 900	2 265 300	2 417 300	169 400	7,54
Sentraladministrasjonen	30 106 041	33 256 700	34 255 300	31 577 700	-1 679 000	-5,05
Støttetiltak	0	1 286 200	19 000	664 000	-622 200	-48,38
Kultur	5 850 508	6 736 000	6 853 500	6 508 600	-227 400	-3,38
Hornnes barneskole	9 878 891	9 895 800	10 077 000	9 985 400	89 600	0,91

Evje barneskole	17 047 352	16 971 600	17 552 100	17 975 300	1 003 700	5,91
Evje ungdomsskole	12 364 664	13 419 100	14 468 700	15 317 100	1 898 000	14,14
Enhet for barnehage	15 734 196	14 459 900	16 043 600	18 128 200	3 668 300	25,37
Enhet for helse og familie	36 876 151	38 152 000	39 428 700	29 238 100	-8 913 900	-23,36
Enhet for pleie og omsorg	37 284 599	38 746 100	39 311 800	40 280 600	1 534 500	3,96
Midt-Agder barnevern/oppdrett	0	0	0	9 914 000	9 914 000	100,0
Lokalmedisinske tjenester	1 015 042	2 514 800	2 315 600	1 666 800	-848 000	-33,72
Drift og forvaltning	27 272 938	26 761 100	27 065 000	28 801 600	2 040 500	7,62
Selvkost	318 088	-125 200	-125 200	-132 500	-7 300	5,83
Finans	-198 053 884	-203 739 900	-205 717 600	-210 051 900	-6 312 000	3,10
Reservert for lønn og pensjon	-2 268 009	-582 100	-3 812 800	-2 290 300	-1 708 200	293,45
Årsresultat	4 035 089				0	0
Sum	0	0	0	0	0	

Enhet 10 - Politiske styrings- og kontrollorganer

Total ramme	Endring i ramme	Årsverk 15	Årsverk 16	Andel av utgifter til lønn/godtgjørelse
2 417 300	169 400	0	0	69,97

Økning skyldes i all hovedsak valg. Det er lagt inn kr 150 000,- pga at det er Stortingsvalg neste år. Av andre endringer kan det nevnes at det er lagt inn kr 10 000,- til vennskapskommune i utlandet. Utover dette er det kun mindre endringer.

Enhet 26 – Sentraladministrasjonen

Total ramme	Endring i ramme	Årsverk 16	Årsverk 17	Andel av utgifter til lønn
31 726 500	-1 530 200	16,68	16,68	42,16

(Kommentar: Når det gjelder årsverk er ikke lærlinger og frikjøp tillitsvalgte regnet med. Selv om utgiftene til disse ligger på sentraladministrasjonen regner vi ikke med at de direkte berører driften av sentraladministrasjonen. De er imidlertid med når andel av utgifter til lønn er beregnet.)

Sentraladministrasjonens ramme inneholder i tillegg til rådmannen og hans stab også mange fellesutgifter og overføringer til andre. Dette er utgifter som godt kunne ha vært budsjettert og fulgt

opp av andre enheter i kommunen, men i Evje og Hornnes har vi valgt å legge disse på sentraladministrasjonen. Dette er også grunnen til at såpass liten andel av rammen går til lønn. Følgende ligger bl.a. i Sentraladministrasjonens ramme i 2017 (listen er ikke fullstendig):

- Overføring til Setesdal IKT, 5,058 mill (totalt tilskudd er 5,126 mill, en liten del av tilskuddet gjelder Kommtek og føres på selvkostområdene)
- Tilskudd til private barnehager, anslått til 2,200 mill
- Tilskudd til Evje sokn og andre religiøse samfunn, 3,528 mill
- Lærlinger innen alle områder i kommunen, nettoutgift 2,019 mill
- Overføring til Setpro, anslått til 0,885
- Overføring til Setesdal regionråd, 1,300 mill
- Betaling til Agder Revisjonsdistrikt, 0,860 mill
- Betaling for gjestebarn i barnehage og skole i Bygland, anslått til 0,448 mill
- Frikjøp av tillitsvalgte i kommunen, 0,501 mill
- Tilskudd til frivilligsentralen, 0,577 mill
- Kommunens forsikringer, anslått til 0,651 mill

Disse punktene utgjør nærmere i overkant av 18 mill. I tillegg kommer utgifter til porto, kopimaskiner, kontorrekvisita mv som også føres felles , noen andre mindre tilskudd og også inntekter på konsesjonskraft.

Justeringer og naturlige svingninger innen enheten.

Det er mange poster og områder under sentraladministrasjonen. Alt kan ikke omtales, men vi redegjør her for noen av de største endringene i enhetens ramme.

Under avsnittet vedr. vedr. Generelle kommentarer: *IKS'er, Evje og Hornnes sokneråd og interkommunale samarbeid* er flere av endringene vedr. interkommunale samarbeid beskrevet. (Setesdal ikt, Setesdal Revisjonsdistrikt iks, Setesdal Regionråd, Setpro AS).

Det er også beskrevet at utgifter til ppt utgår og går inn i egen ramme sammen med barnevern.

Utgifter til lærlinger er økt, da vi i 2016 hadde lagt inn et tilskudd fra ks som vi ikke kan påregne å få i 2017 . Utgiften går opp med ca 350 000,- i forhold til opprinnelig budsjett 2016.

Tilskudd til private barnehager er gått ned med 1,815 mill i forhold til opprinnelig budsjett 2016. Dette skyldes at det er en privat barnehage mindre. Kompensasjon til den private barnehagen vedr. redusert foreldrebetaling/søskenmoderasjon er også fjernet, dette er nå direkte budsjettert i enhet for barnehage.

Midler avsatt til tidlig innsats i skolen, der det er lagt inn kr 60 000,- , er foreløpig avsatt på sentraladministrasjonens ramme.

Vi har foretatt justeringer i betalinger for gjesteelever/gjestebarn, utgifter til forsikringer, kontingenter, inntekter fra Setesdal Brannvesen iks og Setesdal miljø og gjenvinning iks (regnskapsføring) osv. i tråd med kjent utvikling og prognoser.

For å få god kontroll med barnehagesektoren, når det gjelder opptak av barn, telling av barn og fakturering, ønsker vi å investere i et barnehageprogram. Dette er beregnet å koste ca 120 000 i innkjøp, og deretter ca 20 000,- per år i lisens mv. Dette er lagt inn på sentraladministrasjonens budsjett. Enhet for barnehage ser behovet for et slikt program og har derfor lagt inn at de finansierer innføringen med kr 60 000,- fra enhetsfondet, altså 50 % av oppstartskostnaden. Dette er ingen fellesinvestering i Setesdal da de andre kommunene er langt mindre og ikke har behov for et slikt program.

Kommunestyret skal fatte vedtak om budsjett etter budsjettskjema 1a og 1b. Det betyr at noen inntekter og utgifter fastsettes av kommunestyret (skjema 1a) og ut fra dette fordeles så rammene til enhetene, som enhetene deretter disponerer. For å få ryddighet i budsjettoppsettet er det gjort endringer for å få mest mulig inntekter og utgifter gjeldende 1a over på fellesområder. Konsesjonsavgifter, avsetning til kraftfond og bruk av dette (kraftfond gjelder konsesjonsavgiftene) er derfor flyttet ut av sentraladministrasjonen. Vi kommer tilbake til egen omtale av dette.

Rammeområde 31 – Støttetiltak

Total ramme	Endring i ramme	Årsverk 16	Årsverk 17	Andel av utgifter til lønn
664 000	-622 200	0	0	97,13

Utgiftene på dette området går i det alt vesentlige til assistenter innen skole og barnehage (evt voksenopplæring) etter tilråding fra ppt. Disse assistentene lønnes og telles som årsverk rundt på de enkelte enhetene, og derfor er det ingen årsverk her. Det ligger midler på dette fellesområdet fordi assistenter oftest tildeles for et skole/barnehageår om gangen, det vil si fra 01. august til 31. juli. Barn går fra barnehage til skole, barneskole til ungdomsskole og ut av ungdomsskole. På grunn av dette og på grunn av nye vedtak skjer det omfordeling hver høst. Det deles derfor ut midler fra dette området ved starten av hvert skole/barnehageår, og det som ligger i rammen her er derfor lønnsmidler for 2. halvår for en god del av assistent-årsverkene.

Utgiftene til assistenter mv har ikke gått ned totalt sett dersom en ser alle disse ansvarsene under ett. Da er det en utgiftsøkning på total 0,261 mill eller 4,66 %.

Rammeområde 32 - kultur

Total ramme	Endring i ramme	Årsverk 16	Årsverk 17	Andel av utgifter til lønn
6 508 600	-227 400	6,81	6,81	63,19

Justeringer og naturlige svingninger innen enheten.

Når det gjelder nedgang i ramme, lå det i 2016 0,420 mill inne som driftstilskudd til Otra II i forbindelse med utstyr til friidrettsbanen. Dette er betalt ut i 2016, og budsjettet går derfor ned fra 2017.

Utover dette er det kun mindre endringer.

Rammeområde 35 – Hornnes barneskole

Total ramme	Endring i ramme	Årsverk 16	Årsverk 17	Andel av utgifter til lønn
9 985 400	89 600	14,44	14,83	87,96

Elevtall 2015/2016: 104

Elevtall 2016/2017: 110

Elevtall 2017/2018: 110

Stillinger øker noe pga økt lærertetthet 1-4 klasse og en ekstra naturfagtime. Kostnadsøkning er likevel liten, dette skyldes økte inntekter fra gjesteelever, og at midlene til styrkingstimer 1. – 4 klasse kommer som øremerkede midler og legges inn som inntekt på enheten.

Alle elever som har rett til skyss skal stå på skysslisten, også de som har tilbud i SFO. Dette gir noe økning i forhold til tidligere praksis, da de som gikk i sfo og derfor heller ikke benyttet skyssen ikke stod på listen. Dette utgjør ca kr 40 000,-.

Det er også fordelt ca 44 000 til skolen i forbindelse med at fellesprosjekt vedr. ikt i skolen er avsluttet. Dette skal gi mulighet til årlig å kjøpe inn 4 maskiner til lærere og 3 elevmaskiner.

Utover dette er det kun mindre endringer.

Rammeområde 36 – Evje barneskole

Total ramme	Endring i ramme	Årsverk 16	Årsverk 17	Andel av utgifter til lønn
17 975 300	1 003 700	25,06	26,58	91,75

Elevtall 2015/2016: 220

Elevtall 2016/2017: 239

Elevtall 2017/2018: 236

Elevtallet ved skolen har økt med 52 elever fra 2010 til i dag. Det har i løpet av disse årene ikke blitt lagt inn økt budsjett til lærebøker, skolemateriell, kurs, inventar mv. I budsjettet for 2016 er det derfor foretatt noen justeringer, og det er lagt inn kr 250 000,- til denne type utstyr. Inkludert i disse midlene er da også tilbakeførte midler i forbindelse med at ikt i skolen er ferdig som fellesprosjekt, andelen var beregnet til ca kr 88 000,-.

Som for Hornnes barneskole er det innarbeidet midler til økt lærertetthet 1-4 trinn, og ekstra naturfagtime. Tilskudd i forbindelse med økt lærertetthet er lagt inn som inntekt. Det er også foretatt justering av skyss og andre mindre justeringer.

Rammeområde 37 – Evje ungdomsskole

Total ramme	Endring i ramme	Årsverk 16	Årsverk 17	Andel av utgifter til lønn
15 317 100	1 898 000	19,14	25,74	84,47

Elevtall 2015/2016: 117

Elevtall 2016/2017: 135

Elevtall 2017/2018: 145

Her er det en stor økning både i ramme og i årsverk. Hovedårsaken er omlegging av voksenopplæringstjenesten, der voksenopplæringssenter skal etableres på Evjemoen fra 01.08, med en felles avdelingsleder for tjenesten. Her er det 3 forskjellige ansvar:

- Norskopplæring asylsøkere kommer inn, dette gjelder enslige mindreårige asylsøkere. Her er det 4,21 årsverk. Tjenesten er dekket inn via tilskudd. Dersom asylmottaket legges ned vil denne tjenesten falle bort.
- Når det gjelder Grunnskoleopplæring for voksne, så er det en tjeneste vi har kjøpt fra Vennesla kommune i noen år. Fra og med august 2017 har vi valgt å ta denne tjenesten tilbake inn i kommunen, og dette gir en økning på 1,5 årsverk. Det er ikke tilskudd på dette området, så det er uansett en netto utgift. Hvorvidt det lønner seg å ha det selv, vil

avhenge av antall elever: Jo flere elever, jo bedre økonomi er det i å ha det selv. Vi vil også få noe salg av tjenester til Bygland på dette området.

- Inne i området voksenopplæring ligger det også avdelingslederressurs, dette er en stilling som er kombinert med undervisning.
- Norsk med samfunnskunnskap, som har vært under helse og familie (flyktingetjenesten) vil også inngå i voksenopplæringscenteret. Budsjettet for dette ligger foreløpig på helse og familie, da ny ordning ikke vil tre i kraft før fra 01.08. Årsverk knyttet til dette området telles derfor med hos helse og familie. Dette området har vært fullt ut finansiert av tilskudd, og vil være det også i 2017 og framover, så her er det ingen nettoutgift.

På området støttetiltak går årsverkene opp med 0,74, og det er også økte utgifter til kjøp av eksterne tjenester. Når det gjelder ordinær skoledrift økes årsverkene med 0,15, altså kun en mindre justering.

Også vedr. Evje ungdomsskole tildeles noe midler vedr. avsluttet tiltak ikt i skolen, totalt ca kr 25 000,-, i tillegg til investeringsprosjekt vedr. innkjøp av klassesett til 8. klasse.

Det er lagt inn økning i inntekter fra gjesteelever, totalt kr 275 000,-.

Rammeområde 38 – Enhet for barnehage

Total ramme	Endring i ramme	Årsverk 16	Årsverk 17	Andel av utgifter til lønn
18 128 200	3 668 300	34,60	37,61	94,42

Antall barn:

Oktober 2013:	170, fordelt med ulikt antall dager
Oktober 2014:	162, fordelt med ulikt antall dager
September 2015:	173, fordelt med ulikt antall dager
September 2016:	180, fordelt med ulikt antall dager

Årsverkene går opp, dette skyldes flere barn i barnehagen og også økning i antall dager per barn. Det er bemannet i forhold til bemanningsnorm. Når det gjelder støttetiltak i barnehagen har antall årsverk på det området gått ned med 2,39 i forhold til opprinnelig budsjett for 2016.

Enhet for barnehage ønsker å starte opp naturgruppe også på Hornnes fra august 2017, det er startet opp i Oddeskogen fra august i år. Tilbudet er 12 plasser for barn over 3 år 5 dager per uke. Det vises til egen sak om utvikling av barnehageplasser.

Når det gjelder behov for bemanning, skal det bemannes med bakgrunn i prinsipper for opptak i barnehage, jfr kommunestyrevedtak. Det betyr at bemanning ikke økes for neste barnehageår før det eventuelt totalt sett er behov for dette, og dette vil barnehagen ha oversikt over i mars 2017 (etter hovedopptak). Selv om vi åpner en ny naturgruppe, vet vi ikke per i dag om det blir flere barn i barnehagen totalt sett. Dersom vi ser på størrelsen på kull tilsier ikke den at det skal bli flere. Det som kan gjøre at det blir nødvendig med høyere bemanning og flere plasser, kan derimot være tendensen med at folk ønsker flere dager per uke til sine barn. Med så stor usikkerhet legger vi ikke inn noe ekstra bemanning fra høst 2017, og vi må komme tilbake til dette i tertialrapportene for 2017.

En annen grunn til at ramma har økt er at når det gjelder redusert foreldrebetaling/søskenmoderasjon, så ble dette tidligere kompensert via en sentral ramme. Det var egentlig en upraktisk ordning, så nå er det laget et anslag for hvor mye foreldrebetaling som vil komme inn når en tar hensyn til redusert

foreldrebetaling/søskenmoderasjon. I tillegg kommer at det var budsjettert med for høy foreldrebetaling i den Hornnes barnehage i opprinnelig budsjett i 2017. Totalt nedjusteres derfor anslaget med 0,957 mill.

Rammeområde 39 – Midt-Agder barnevern og ppt

Total ramme	Endring i ramme	Årsverk 16	Årsverk 17	Andel av utgifter til lønn
9 914 000	9 914 000	0	0	0

Som tidligere omtalt, har rådmannen valgt å legge dette ut som et eget rammeområde.

Utgifter i opprinnelig budsjett 2016 til disse to områdene var kr 8 791 300,- Økning på dette området er omtalt i kapitelet «*Generelle kommentarer : IKS'er, Evje og Hornnes sokneråd, Frivilligsentral og interkommunale samarbeid*».

Rammeområde 41 – Helse og familie

Total ramme	Endring i ramme	Årsverk 16	Årsverk 17	Andel av utgifter til lønn
29 238 100	-8 913 900	38,41	45,73	58,62

(Kommentar: Introduksjonsstønad er da ikke regnet med som lønn)

Gjennomgang av enheten og naturlige svingninger i 2016

Dette er en enhet med mange ansvarsområder, og vi tar her en gjennomgang av en del av tjenestene som ligger under denne enheten. Innledningsvis kan vi igjen nevne at barnevern er tatt ut av enhetens ramme og lagt på eget område. Barnevern hadde i opprinnelig budsjett for 2016 en ramme på 7,396 mill, og er derfor en stor del av grunnen til at rammen går ned.

Flyktningetjenesten og voksenopplæring fremmedspråklige

Det er budsjettert med mottak av flyktninger ihht kommunestyrets vedtak, dvs at et mottak av 20 personer er lagt til grunn for budsjettet.

Når det gjelder voksenopplæring for fremmedspråklige (norsk og samfunnskunnskap) er dette et «null-kapittel», vi får øremerkede midler og drifter området for disse. Det er avsatt midler fra tidligere år dersom det skulle bli underskudd. Det kan kanskje bli nettoutgifter her på sikt, men i hele økonomiplanperioden er det lagt opp til at dette skal gå i balanse. Ansvarsområdet skal flyttes over til enhet ungdomsskole fra august 2017, når alt vedr. voksenopplæring av forskjellig type legges inn i et voksenopplæringscenter på Evjemoen.

Når det gjelder selve flyktningetjenesten, inneholder den utgifter til flyktninger i den 5-års-perioden vi mottar integreringstilskudd for dem. Det er utgifter til bosetting, til introduksjonsstønad, til sosialhjelp og boliger og inntekter fra integreringstilskudd.

Inntektene fra integreringstilskudd vil øke kraftig fra 2016 til 2017. I opprinnelig budsjett 2016 lå det inne 7,091 mill, i rådmannens budsjettforslag for 2017 er inntekten stipulert til 13,647 mill. Men det er også økte utgifter: Per nå er det 3,61 årsverk på flyktningetjenesten, mot 1,80 tidligere. Det er også lagt inn økte utgifter til introduksjonsstønad (i 2016-budsjettet lå det inne 3,675 mill til introduksjonsstønad, i 2017-budsjettet ligger det inne 6,175 mill, altså en økning på 2,500 mill.

Dersom en tar med alle poster på flyktningekapitlet, inkl. boligadministrasjon, er det en netto inntekt i budsjettet på 4,122 mill, mot en netto inntekt på 0,951 mill i opprinnelig budsjett for 2016. Det betyr at

dette området totalt sett bidrar til at rammeområde helse og familie har en lavere ramme i 2017 enn i 2016. Samtidig er det slik at mottaket av flyktninger kan og vil gi økte utgifter på en rekke andre ansvarsområder.

I og med de kraftig økte inntektene fra integreringstilskuddet, foreslås det at kr 500 000,- av avsetning til fritt fond går til flyktningefondet. Dette er for å opprettholde fondets verdi, og fordi det er bra å ha midler på et slikt fond med tanke på framtidige utgifter. Fondet er per i dag på 2,212 mill, men det er foreslått at det også ved årsavslutning i 2016 avsettes kr 500 000,- til dette fondet.

NAV

Her ligger utgifter til økonomisk sosialhjelp. Prosjektet «Aktiv i Evje og Hornnes» ligger også under NAV. Dette foreslås videreført og gjort om til fast tiltak med bakgrunn i følgende:

- Tiltaket har effekt og får personer videre i systemet (til jobb, utdanning mv.) Dette er utrolig viktig for de det gjelder, og også viktig med tanke kommunens sosialhjelpsutgifter framover.
- Fra 01.01.17 innføres det aktivitetsplikt for sosialhjelpsmottakere under 30 år. Tiltaket «Aktiv i Evje og Hornnes» tilpasses forskriften som kommer på dette området, og blir vår kommunes tiltak på dette området.

NAV er tilført 30 % mer stillingsressurs fast. Det er nå 2,8 årsverk, i tillegg til leder som er statlig ansatt og derfor ikke regnes med i våre årsverk. Dersom en ser de to ansvarene for økonomisk sosialhjelp og boligadministrasjon under ett, er totalt budsjett økt med ca kr 250 000,-. Utgifter til sosialhjelp er justert ned med kr 100 000,-, da vi regner med at tilførsel av 30 % stilling og tiltaket Aktiv i Evje og Hornnes på sikt bør gi reduserte sosialhjelpsutgifter. Avsatt post til økonomisk sosialhjelp er da 3 570 000,- og i tillegg ligger det inne 530 000,- til kvalifiseringsordningen, disse to henger sammen, da folk som er inne i kvalifiseringsprogrammet mottar denne stønaden i stedet for sosialhjelp. Utgifter til boligadministrasjon er justert opp med kr 200 000,- til kr 400 000,-, på bakgrunn av erfaringstall fra i år, men ligger fortsatt lavt i budsjettet sett opp mot regnskapstall så langt i år.

Helsestasjonen

Som nevnt under avsnittet «Midler med sterke føringer fra staten» er kr 382 000,- tilført området. Dette er av totalt 545 000,-, som er summen vi er tildelt totalt gjennom rammetilskuddet. I tillegg er det lagt inn 20 % stilling i et år pga omsøkte midler på tilskudd. Stillingsressursen totalt er dermed økt, total netto ramme for helsestasjonstjeneste, skolehelsetjeneste og helsestasjon for ungdom var i 2016 2,438 mill og forslaget i 2017 lyder på 2,861 mill, en økning på 423 000 eller 17,36%.

Asylsøkere

På dette ansvaret ligger 1,1 årsverk totalt: Lege (30 %), helsesøster (20 %) og sykepleier (60 %.) Vertskommunetilskuddet er lagt inn som inntekt, og også 20 % øremerket tilskudd til helsesøstertjenesten. Ansvaret går i pluss, med en netto inntekt på 183 300,-. Det betyr ikke at det reelt sett er en netto inntekt, for det vil være andre tjenester som belastes.

Legetjeneste

Her finner vi tilskudd mv til den private legetjenesten, utgifter til legevakt og Evjeheimen legekantor. Samlede utgifter er 3,451 mill. Det er en økning på 0,357 mill, hvorav ca 50 % er beregnet dekket inn via inntekter på asylsøkerområdet. Utgifter til køh – kommunal øyeblikkelig hjelp, ligger ikke her men under pleie og omsorg. Det overføres midler fra køh til legevakt da samme ressurser brukes. Det er også lagt inn refusjon fra Bygland

Psykatri

65 000,- som er vår andel av midler til øyeblikkelig hjelp rus og psykiatri er lagt inn på dette området. Det samme er 250 000,- som er avsatt til handlingsplan for rus. Utover dette er det kun mindre endringer.

Habilitering (spesielle tiltak for funksjonshemmede og Hovslagerveien)

De siste årene har det vært en utvikling med voksende utgifter på dette området (alle tall i hele 1000):

Regnsk 2011	Regnsk 2012	Regnsk 2013	Regnsk 2014	Regnsk. 2015	Bud 16 (revidert)	Budsjett 17
6 147	7 960	8 871	11 456	11 811	12 203	12,685

Som tabellen viser, har utgiftene mer enn doblet seg på 6 år

Som nevnt under avsnittet om netto driftsresultat er det slik at på grunn av flere brukere på området Hovslagerveien/spesielle tiltak er det økte utgifter vedr. dagtilbud. Det er inngått en leieavtale med Setpro, og i en periode er det doble leieutgifter fordi dagsenteret på Setpro ikke kommer i drift i august. Fram til da er voksenopplæring, norsk med samfunnskunnskap, lokalisert på Setpro. Vi må i denne perioden ha 1,92 årsverk mer for å kunne håndtere dagtilbudet for disse brukerne. Det betyr at årsverkene på enheten skal noe ned fra høsten 2017.

Som nevnt tidligere har vi satt av 40 000,- vedr. handlingsplan habilitering/rehabilitering, jfr at vi er tilført kr 80 000,- gjennom frie inntekter.

Enheten inneholder også noen andre tjenester, som fysioterapi, ergoterapeut mv. Her er det kun mindre endringer.

Vi kan til sist nevne at det er omlegginger i beregning av tilskuddet til helsetjeneste i fengsel. Vi har ikke klart å bringe på det rene hvordan dette slår ut, men det er sannsynlig at det vil gi redusert tilskudd til vår kommune, og vi vet ikke om vi da lenger vil kunne klare å drifte tjenesten ved hjelp av tilskuddet.

Rammeområde 46 – Pleie og omsorg

Total ramme	Endring i ramme	Årsverk 16	Årsverk 17	Andel av utgifter til lønn
40 280 600	1 534 500	62,86	63,20	90,45

For 2017 er det kun en større endring på pleie og omsorg sitt budsjett, og det er at kommunal øyeblikkelig hjelp er overført fra lokalmedisinske tjenester. Kommunal øyeblikkelig hjelp har vært et samarbeid mellom Bykle, Valle, Bygland og Evje og Hornnes. Bykle og Valle skal starte eget tilbud, og er bare med fram til 30.06.17. Når det gjelder utgiftene på dette området, er de justert opp med kommunal deflator, og utgiftene for Evje og Hornnes er for 2017 beregnet til å være 915 300,-. Inne i denne summen er interne overføringer til legevakt og sykehjemmet pga at disse bidrar inn i tjenesten.

Når det gjelder vikarer, ekstrahjelp og helge,- kvelds,- og nattetillegg ble det foretatt en opprydning i budsjettet i fjor, og dette ser nokså korrekt ut, slik at grunnlaget fra 2016 videreføres.

Utover dette er det kun mindre endringer.

Rammeområde 49 – Lokalmedisinske tjenester

Total ramme	Endring i ramme	Årsverk 16	Årsverk 17	Andel av utgifter til lønn
-------------	-----------------	------------	------------	-------------------------------

1 666 800	-848 000	6,13	5,88	79,30 %
-----------	----------	------	------	---------

(Kommentar: 9 personer arbeider ved LMT i 2017, 1 av disse er ansatt ved sykehuset og regnes ikke med i våre årsverk)

Den store nedgangen i rammen skyldes at kommunal øyeblikkelig hjelp har gått ut og over til pleie og omsorg.

Utover dette er det kun mindre justeringer. Det er enighet mellom kommunene i samarbeidet om at budsjettet totalt sett skal være som i 2016, justert for deflator. Tjenesteområder som nå ligger innenfor LMT er : Interkommunal samhandlingskoordinator, demenskoordinator (30 % stilling), interkommunal ruskonsulent, ikt-systemansvarlig/superbruker, kardiologi, hørselskoordinator, prosjekt innen samhandlingsmodeller for psykisk helse og rus. Vi har også en kreftkoordinator, her får vi tilskudd fra kreftforeningen. Evje og Hornnes kommune dekker de lønnsutgiftene som ikke dekkes av tilskuddet, alle kommunene deler på driftsutgiftene.

Det viser seg at et interkommunalt samarbeid på disse feltene gir muligheter til å få prosjektmidler til å finansiere tiltak.

Enhet 52 – Drift og forvaltning

Enhet		Endring i ramme	Årsverk 16	Årsverk 17	Andel av utgifter til lønn
Drift og forvaltning	28 801 600	2 040 500	31,78	32,02	45,17 %
Selvkost	0	125 200			19,51 %

(Kommentar: I tabellen over vises alle årsverk samlet for enhetene . Innen selvkost er det 5,85 årsverk. Økning i årsverk er innen renhold)

Den største endringen vedr. drift og forvaltning er at det er lagt inn kr 900 000,- til drift av ny flerbrukshall, dette er til renhold, strøm med videre. Dette kan gi noe ytterligere stillingsøkning på renhold, foreløpig er utgiftene her kun lagt som en reservert-post.

Det er også lagt inn 310 000,- til strøm, husleie mv vedr. undervisningsbygget på Evjemoen, og det er lagt inn utgifter til renhold av dette. Når det gjelder Setpro AS, øker leien med rett i overkant av 300 000,-, da vi øker leiearealet til hele 2. etasje til drift av dagsenter.

Det er lagt inn kr 300 000 + merverdiavgift som ekstra utgift vedr. konsulent i 2017. Dette gjelder kommuneplanarbeidet. Dette er en økning fra 2016 der det lå 150 000 + merverdiavgift.

Det er lagt inn noe økte inntekter på forvaltning, vi kommer likevel ikke opp mot selvkost hverken på byggemeldingsgebyrer, plan eller kart- og oppmåling.

Utover dette er det ikke store endringer.

Selvkost

I vår kommune har vi lagt opp til at vann, avløp, feiing, slam og renovasjon alle skal gjøres opp som selvkostregnskaper. Når det gjelder renovasjon, er dette også lovpålagt.

Når det gjelder renovasjon, har vi underskudd som skal dekkes inn (fra tidligere år, og det går mot underskudd også i 16 slik det ser ut.) Rammeområdet ligger derfor med en netto inntekt, til inndekking av gammelt underskudd.

Når det gjelder omtale av selvkostområdene og selvkostområdene vises det til vedlagt budsjettnotat og til gebyrregulativet. I budsjettnotatet er det også lagt ved en oppstilling for områdene reguleringsplaner, bygge og eierseksjoneringssaker og kart og oppmåling. På disse områdene forventes det ikke å oppnå selvkost, så dette viser kun hvilke inntekter vi måtte hatt for å oppnå selvkost.

Finans som hører inn under skjema 1b)

Her er det en ramme på -8 250 300,-, jfr vedtaket og budsjettskjema 1b. Dette området inneholder bl.a.

- Merverdiavgiftskompensasjon, inntekt 5 mill
- Diverse motposter vedr selvkost – «inntekt» kalkulatoriske renter/avskrivninger og indirekte kostnader
- Gebyrer fakturering, overføring av 391 000,- i opplæringsmidler til brannvesenet.
- Inntekter fra rentekompensasjon Husbanken
- Diverse avsetninger til bundne fond.

Investeringsbudsjettet

Investeringsbudsjettet er bygd opp med en inntekts- og en utgiftsside. All finansiering av prosjektene, utenom inntekter som hører til et spesielt prosjekt (f.eks. spillemidler) er lagt inn felles.

Vedtatt handlingsregel for gjeld legger føringer for hvordan vi skal legge opp investeringsbudsjettet. Regelen sier bl.a. at vi skal ha 15 % egenfinansiering på utgiftssida til våre prosjekter, og det skal være utenom tilskudd til det enkelte prosjekt, og utenom merverdiavgiftskompensasjon. Da har vi følgende finansieringskilder: Salg av eiendommer, driftsmidler mv i investeringsregnskapet, bruk av investeringsfond eller bundne driftsfond, bruk av disposisjonsfond og overføring fra drift. Kommunen har til opplysning per dags dato ikke investeringsfond.

Dersom vi bruker disposisjonsfond i investering, bør vi sørge for å sette av mer i drift enn det som brukes i investering. Det klarer vi i 2017. Det er lagt opp til å sette av 3 093 500,-, og bruk i investeringsregnskapet er kr 871 500,-.

Finansiering av investeringene

Utenom merverdiavgiftskompensasjon, som vi tar med på hvert enkelt prosjekt, har vi følgende finansiering

- Salg av tomter	kr 400 000,-.
- Overføring fra drift	kr 1 500 000,-
- Bruk av disposisjonsfond	kr 871 500
- Bruk av lån	kr 15 700 000,- (startlån kommer i tillegg.)

Overførte og endrede prosjekter

Det gjøres oppmerksom på at når det gjelder overførte prosjekter vil det også komme en sak våren 2017, der en går gjennom alle investeringsprosjektene og justerer 2017-budsjettet i forhold til reelt forbruk pr 31.12. Noen prosjekter overføres allerede nå. Dette gjelder prosjekter som ikke vil bli påbegynt i 2017, eller prosjekter der vi har beregnet en restsum.

Ombygging Evjeheimen

Dette prosjektet hadde en ramme på kr 20 000 000,- i 2016, hvorav merverdiavgift 4 000 000,-. I forbindelse med 2. tertialrapport ble mesteparten overført til 2017, slik at kun 1,250 mill (inkl merverdiavgift) ligger igjen i 2016-budsjettet.

For 2017 overføres det da kr 18 750 000,-. Det er i tillegg lagt til kr 400 000,- til kjøp av nødvendig inventar mv. Ny utgiftsramme i 2017 er da kr 19 250 000,- hvorav merverdiavgift kr 3 850 000,-. Når det gjelder tilskudd til prosjektet, har vi fått tilsagn på å få dekket 55 % av kostnadene. Det legges derfor inn kr 11 000 000,- i tilskudd (55 % av 20 mill, tilskudd dekker ikke inventar.)

Ombygging svømmehall

Dette er et prosjekt som har ligget inne lenge, men ikke har blitt gjennomført fordi det ikke har vært nødvendig. Men utgiften vil komme før eller senere. Det gjelder utskifting av en avfukter. Det er usikkert når dette vil skje, men vi legger det inn i 2017. Rammen er 133 400, hvorav merverdiavgift kr 26 700,-.

Nye tiltak

Overtakelse av Stusslistugu.

Kommunestyret vedtok i sak 57/16 å overta Stusslistugu som velferdshytte for de ansatte. Det legges derfor inn en utgift på 2,000 mill, hvorav 1,600 mill er gave.

Naturgruppe ved Hornnes barnehage

Det foreslås å legge inn kr 500 000,-, hvorav merverdiavgift kr 100 000,-, til etablering av naturgruppe ved Hornnes barnehage. Det vises til sak «Strategi for utvikling av barnehageplasser i Evje og Hornnes kommune». I tråd med denne legges det inn midler til etablering av naturgruppe ved Hornnes barnehage. Dette vil øke kapasiteten i barnehagesektoren med 12 plasser (store barn).

Ikt i skolen

Det legges inn midler til kjøp av klassesett til 8. klasse. Kr 275 000,- legges inn, herav merverdiavgift kr 55 000,-.

Investering Evje-skolene

I kommunestyresak 35/13 26.09.13, *Prioritering av bygg, oppvekst og kultur*, fattet kommunestyret følgende vedtak:

Prioritert rekkefølge for gjennomføring:

- 1. Flerbrukshall*
- 2. Skolene m/gymsal/musikkrom*

Prioriteres i planperioden.

Det lå ved denne saken en kostnadskalkyle for rehabilitering av skolene og videreutvikling av spesialrom for sambruk. Kalkylen var den gangen på 24,4 mill for Evje barneskole og 21,8 mill for Evje ungdomsskole.

Flerbrukshallen blir ferdigstilt tidlig 2017, og i økonomiplanen lå det inne å gå videre med investeringer på skolene i 2017. Den 27.06.16 ble det imidlertid konkludert med at videre investeringer skulle utsettes til 2018. Utsettelse av fristen gir gode muligheter for ivaretagelse av brukervedvirkning. I tillegg får man, før iverksetting av plan og byggeprosess, muligheten til å se på virkningene av at flerbrukshallen tas i bruk sett i sammenheng med rehabiliteringen av skolebyggene. I 2017 legges det derfor bare inn midler for videre arbeid for plan,- og byggekomite, det foreslås å sette av kr 650 000,- , hvorav merverdiavgift kr 130 000,-.

Vann/avløp

Iht økonomiplanen skal det hvert år være en fast ramme på kr 3 750 000,-. I tillegg er det slik at vi i 2. tertialrapport 2016 skrev: *«På vann og avløp har det vært gitt en prosjektramme der administrasjonen selv har foretatt ytterligere fordeling ned på underprosjekter. Vi ser i år at vi ikke vil klare å benytte rammen fullt ut. Det foreslås derfor at rammen justeres med kr 2 230 000,- fordelt likt på vann og avløp, disse midlene vil bli foreslått videreført i økonomiplanen fordelt på 2017 og 2018 i tillegg til fast sum som ligger inne hvert år»*

På denne bakgrunn foreslås det å legge inn 5,500 mill totalt i 2017, fordelt likt på vann og avløp. Dette blir da delvis overførte midler og delvis et nytt prosjekt.

Avdrag etableringslån

Det er lagt inn kr 966 800,- i avdrag på startlån, og det er lagt opp til at vi vil motta kr 550 000,- i avdrag fra lånetakere. Grunnen til forskjellen er at det er lånemidler som ikke er utlånt, og det er også noen utlån som har en avdragsfri periode i starten.

Utlån etableringslån

Det er lagt opp til opptak av startlån på 5 mill og anslått utlån i størrelsesorden 3 mill. Det er da ikke lagt opp til nytt låneopptak i 2018.

Egenkapitalkrav klp

Det er lagt opp til et egenkapitalinnskudd på kr 600 000,-.

Oppgradering kino

Etter at Evjemoen kino har fått på plass tilbygget i år med kjøkken / kiosk og universelt toalett i hovedetasjen og rømningsvei i kjelleren, har det utløst behov og muligheter for å øke fleksibiliteten inne i salen. Tiltakene er tenkt for å kunne gjøre bygget mer fleksibelt for flere typer arrangementer og på den måten øke bruken av huset.

Vi ser derfor på å demontere alle de fastmonterte kinostolene fremme på planet foran scenen og kvitte oss med de gamle kinostolene bak i amfiet, som er utslitte. Fremme på planet er det ønskelig å ha fleksible løsninger med løse bord og stoler. Her er planen å innhente priser på aktuelle stoler og bord, og fri til næringslivet, lag og foreninger og privatpersoner. Dette er vanlig praksis i mange kommuner og kulturhus.

Planen er så å flytte kinostolene fremme på planet bak i amfiet, og ta vare på disse. Da vil det åpenbare seg flere hull i belegget etter flere stolsett fra årenes løp, og det blir behov for noen tiltak. Når man først skal gjøre noe med amfiet, så kan det være lurt å løfte det i høyden og unngå å sette 2 stolrekker på hver trapp. I amfiet er det behov for å opprettholde antall seteplasser, og gjerne utvide kapasiteten. Vi opplever at de aller fleste velger å sitte i amfiet når de går på kino.

Ved konserter og arrangementer der man skal sitte på rekke, er derfor dette arealet veldig attraktivt. Vi har derfor planer om å løfte amfiet ca 1 meter i høyden for å oppnå at hver stolrekke står på hver sin trapp. I en slik anledning er det behov for belysning i trappetrinnene, slik at publikum som skal ut under en kinoforestilling / andre arrangement kan komme seg ned trappene.

I salen er det i dag flere akustikkutfordringer. Her kan det gjøres flere tiltak. Når vi hever amfiet, og må gjøre noe med gulvet p.g.a. mange hull bør man også tenke dekke som er med å dempe lyd. De samme utfordringene støter vi på når stolrekkene fremme på planet fjernes. . Det er et stort ønske om å legge nytt dekke i hele salen, slik at vi får en helhetlig modernisering av salen, og kan oppnå billigere pris ved et større innkjøp og arbeid enn oppdeling i 2 oppdrag. I sakens anledning ønsker vi å få inn en konsulent / arkitekt som kan akustikk og som kan gi råd i forhold til helhetlige behov i salen og i forhold til tenkte tiltak.

Ved økt bruk av salen og huset, er det også behov for å gjøre noe med energibruken. Slik bygget varmes opp i dag er det veldig energikrevende. Varmepumper er et anbefalt tiltak.

Tiltakene vi ønsker å få gjennomført i kinoen er anbefalt av idrettskonsulenten som en spillemiddelsøknad under kulturbygg.

Den vil inneholde ca. følgende elementer (Det meste basert på innhentede priser):

Ombygging av amfi	kr 261 250,-
Belysning i trapper	kr 54 375,-
Legging av beleg	kr 275 000,-
Konsulent akustikk	kr 100 000,-
Varmepumper 2 stk	kr 107 875
Totalt	kr 798 500
<hr/>	
+ ca 10 % uforutsett	kr 101 500
Totale utgifter	kr 900 000

Dette er priser inkl. mva. Vi vil kunne få spillemidler i størrelsesorden kr 300 000,-. Det er ikke garantert at disse blir utbetalt i 2017, og kommunen må derfor forskuttere dette fram til vi mottar dem. Merverdiavgift vil utgjøre kr 180 000,-.

Fortau Verksvegen

Bakgrunn for denne saken er som sagt at vi skal renovere VA fra vegen ned til Setpro og ned til Europris. Det ligger en eternitt-rørledning (asbest) på dette strekket og vi har hatt mange lekkasjer her de siste årene. Dette er en hovedledning for vann mellom Evje og Hornnes. I reguleringsplanen for Verksmoen er det lagt opp til et fortau fra Rema 1000 og ned til undergangen nedenfor Nettdyret AS.

Det har de siste årene blitt en stor økning av trafikk på denne vegen. Dette gjelder også gående og syklende. Det er i dag ikke gatelyst på strekningen, ei heller noe som helst fortau. Når vi allikevel må grave opp vegen foreslås det å komplettere med ett fortau og gatelyst. Det er spesielt to forhold som er viktige. Det ene er trafikksikkerhet og det andre er økonomi ved å gjøre dette samtidig.

Dette vil kanskje være et tiltak vi kan få trafikksikkerhets midler fra fylkeskommunen til. Da må det ikke være påbegynt og det må helst være innarbeidet i trafikksikkerhetsplanen.

Samtidig er vegen veldig dårlig, asfalten går enkelte plasser helt i oppløsning. Så med hensyn til vannforsyning og vegstandard bør vi ikke vente lenger.

Det legges inn kr 2 460 000,-, hvorav merverdiavgift kr 492 000,-. Det ses på muligheten for å søke eksterne midler.

Garasje brannstasjonen

Dette prosjektet ligger i økonomiplanen i 2018, men som kjent har brannvesenet både fått ny og større brannbil i gave samt at de har kjøpt stigebil flere år før planlagt. Dette gjør at de har akutt behov for å utvide allerede i 2017. Stigebilen må inntil videre stå i leid garasje på Evjemoen. Det er også nye krav til garderobefasiliteter som gjør at arbeidet blir noe mer omfattende enn bare et par nye garasjer. Det var bare satt av 1,5 mill i økonomiplanen. Dette vil nok være for lite med det behovet vi nå ser. Dette bør endelig prosjekteres og budsjett må vi få komme tilbake til. Det jobbes allerede med å kartlegge omfanget av prosjektet i samarbeid med brannvesenet.

Kostnader til hver kommunes brannstasjon må kommunen dekke selv, mens kostnader til bygg og anlegg som IKS Brann bruker felles fordeles etter avtalen vi har. Dette er vår brannstasjon, altså ikke felleskostnad.

Det foreslås å sette av 312.500 til prosjektering av dette, og i tillegg settes det av kr 3 750 000,- til selve utbyggingen, merverdiavgift utgjør av dette kr 812 500. Grunnen til at det også settes av midler til selve bygging er at da er det satt av midler til prosjektet, slik at det ikke blir behov for store justeringer av låneopptak mv midt i året. Men det må understrekes at dette kun er et anslaget, og at budsjettet trolig må justeres når prosjekteringen er ferdig, i tråd med kostnader som framkommer.

Formelt grunnlag

Kommunestyret skal vedta budsjettet innen 31.12 året før budsjettåret, jfr kommuneloven § 45. Vedtaket skal treffes på grunnlag av innstilling fra formannskapet, og innstilling skal ligge ute til offentlig ettersyn i minst 14 dager før behandling i kommunestyret. Det er krav til at budsjettet skal være realistisk.

Budsjettskjema 1A - Driftsbudsjettet

(Tall i 1000 kroner)	Budsjett 2017	Budsjett 2016	Regnskap 2015
FRIE DISPONIBLE INNTEKTER			
Skatt på inntekt og formue 1)	-79 200	-76 100	-70 634
Ordinært rammetilskudd 1)	-124 400	-119 400	-116 639
Eiendomsskatt	-3 660	-4 059	-3 910
Andre direkte eller indirekte skatter 1)	-1 646	-738	-1 693
Andre generelle statstilskudd 2)	0	0	0
Sum frie disponible inntekter	-208 906	-200 297	-192 876
FINANSINNTEKTER/-UTGIFTER			
Renteinntekter og utbytte 3)	-10 786	-11 940	-12 629
Gevinst finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0	0	0
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	4 788	5 159	5 023
Tap på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0	0	0
Avdrag på lån 4)	8 431	7 370	6 215
Netto finansinntekter/-utgifter	2 432	588	-1 392
AVSETNINGER OG BRUK AV AVSETNINGER			
Til dekning av tidligere års regnskapsmessige merforbruk	0	0	0
Til ubundne avsetninger	3 131	2 741	4 534
Til bundne avsetninger 5)	746	738	746
Bruk av tidligere års regnskapsmessige mindreforbruk	0	0	-2 125
Bruk av ubundne avsetninger	-700	-320	-329
Bruk av bundne avsetninger 5)	0	-700	-1 493
Netto avsetninger	3 177	2 459	1 333
FORDELING			
Overført til investeringsbudsjettet	1 500	1 735	900
Til fordeling drift	-201 797	-195 515	-192 034
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	201 797	195 515	187 999
Regnskapsmessig mer- (+) / mindreforbruk (-)	0	0	-4 035

1) Dette er et anslag ut budsjettavtalen i desember. Vi har brukt prognosemodell fra KS, modell med gjennomsnittlig skatteanslag for de siste 3 år. Når det gjelder befolkningsanslag per 01.01.17, har vi brukt ssb's anslag. Dette fordi vi i oktober sjekket med folkeregisteret, og dersom befolkningsutvikling mot nyttår fortsetter på samme måte som fram til da så vil dette anslaget stemme godt.

Under andre direkte og indirekte skatter er 900 000,- som gjelder naturressursskatt. Skatt på

inntekt og formue er redusert med tilsvarende beløp. Øvrig sum på andre direkte og indirekte skatter er konsesjonsavgift (kr 746 000,-.)

2) Generelle statstilskudd er budsjettert på de enkelte enhetene, budsjettskjema 1b, og framgår derfor ikke her.

3) Renteinntekter og utbytte er budsjettert med:

	9 275
Utbytte Agder Energi	000
Renteinntekter likvide midler	1201000
Renteinntekter startlån	275000
Forsinkelsesrenter	25000
Renter utlånte midler	9700
	<hr/>
Totalt	10 785
	<hr/>
	700

Utbyttegrunnlag fra Agder Energi er kjent, og er på 607 mill.

4) Avdrag på lån er budsjettert ut fra reelle betalingsplaner for aktuelle lån. Avdragene er over minimumsavdrag.

5) Bundne avsetninger og bruk av avsetninger:

Dette gjelder avsetning til og bruk av kraftfond (vedr. konsesjonsavgifter)

Øvrig bruk av og avsetning til bundne fond, som selvkostfond mv, er budsjettert i budsjett-skjema 1b.

Budsjettskjema 1B

Driftsbudsjettet, fordelt på enhet

(Tall i 1000 kroner)	Budsjett 2017	Budsjett 2016	Regnskap 15
Politiske styrings og kontrollorganer	2 417 300	2 247 900	2 538 334
Sentraladministrasjonen	31 547 700	33 304 500	31 096 709
Leirskolen	0	0	0
Støttetiltak	664 000	1 286 200	0
Kultur	6 533 600	6 736 000	5 850 508
Hornnes skule	9 985 400	9 895 800	9 878 891
Evje Barneskule	17 975 300	16 971 600	17 047 352
Evje Ungdomsskule	15 317 100	13 419 100	12 364 598
Enhet for barnehage	18 128 200	14 459 900	16 342 786
Midt-Agder Barnevern og ppt	9 914 000	0	0
Helse- og familie	29 238 100	38 152 000	37 089 091
Pleie- og omsorg	40 280 600	38 746 100	37 283 853
Lokalmedisinske tjenester	1 666 800	2 514 800	1 015 042
Drift og forvaltning	28 801 600	27 082 100	27 273 587
Selvkost	-132 500	-125 200	318 088
Finans	-8 250 300	-8 594 000	-7 831 465
Reservert for lønn/pensjon	-2 290 300	-582 100	-2 268 009
Sum fordelt	201 796 600	195 514 700	187 999 365

Summene stemmer med vedtak per enhet, utenom for finans, der det er spesielle ansvar som henføres til 1b. Det gjelder ansvar 9002, merverdiavgiftskompensasjon, 9004, andre statlige tilskudd og 9009, fellesutgifter som tilhører 1b)

I skjema 1 b ligger følgende bruk av og avsetning til fond:

Sentraladministrasjonen

Bruk av enhetsfond barnehage 60 000

Helse og familie

Avsetning vedr. norsk m samfunnskunnskap 577 100

Enhet for drift og forvaltning:

Bruk av fond:

Selvkostfond vann 1 114 200

Selvkostfond avløp 1 070 000

Selvkostfond feiing 79 800

Selvkostfond slam 54 800

Avsetning til fond:

Bundet fond skog 10 000

Finans:

Avsetning av renter til selvkostfond mm 167400

Budsjettskjema 2A - Investeringsbudsjettet

Alle tall i 1000 kroner	Budsjett 2017	Budsjett 2016	Regnskap 2015
INVESTERINGSBEHOV			
Investeringer i anleggsmidler	35 731	72 805	25 811
Utlån og forskutteringer	3 000	3 000	3 734
Kjøp av aksjer og andeler	600	600	503
Avdrag på lån	967	929	1 136
Dekning av tidligere års udekket	0	0	0
Avsetninger	0	0	0
Årets finansieringsbehov	40 297,700	77 334	31 184
FINANSIERT SLIK:			
FINANSIERT SLIK:			
Bruk av lånemidler	-18 700	-46 100	-23 417
Inntekter fra salg av anleggsmidler	-400	-400	-195
Tilskudd til investeringer	-11 000	-9 100	-18
Kompensasjon for merverdiavgift	-5 646	-13 554	-3 423
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	-580	-929	-372
Andre inntekter	-1 600	0	0
Sum ekstern finansiering	-37 926	-70 083	-27 424
Overført fra driftsbudsjettet	-1 500	-1 735	-900
Bruk av tidligere års udisponert	0	0	0
Bruk av avsetninger	-872	-5 515	-2 859
Sum finansiering	-40 298	-77 334	-31 184
Udekket / Udisponert	0	0	0

Bruk av avsetning i investeringsregnskapet:

Bruk av fritt disposisjonsfond, og vedr. inventar på Evjeheimen (sykehjemsdelen) er tenkt brukt fond avsatt til dette tidligere år.)

BUDSJETTSKJEMA 2B-Investeringsbudsjett fordelt på prosjekt

Alle tall i 1000 kroner		Bud. 17	Bud. 16	Regnsk. 16
Fra budsjettskjema 2A:		35 730 900	72 804 900	25 811 079
270	Ipad 2015			242 988
2000	Overtakelse av Stusslistugu	2 000 000		
334	Ikt i skolen	275 000	410 000	435 906
344	Biobrenselanlegg			18 011
345	Ombygging svømmehall	133 400		
359	Skisseprosjekt flerbrukshall			399 595
365	Flerbrukshall		42 437 700	4 721 747
366	Ventilasjon/lydisolering Evje und.skole			149 787
375	Investering Evje-skolene	650 000	625 000	
3002	Naturbarnehage 2017 (Hornnes)	500 000		
376	Naturbarnehage 2016 (Oddeskogen)		375 000	
427	Ombygging Evjeheimen	19 250 000	20 000 000	7 613
441	Utstyr hørsel LMT 2014			3 595
554	PLS-styring Fennefoss			474 873
555	VA-anlegg Evjemoen			1 436 124
583	Renov. vannledn. Genral Holms veg			236 682
599	Ikke spes VA i økonomiplanen	5 500 000	3 750 000	
626	Furuly fritidspark - toalett			104 590
628	Kino - WC og kiosk			401 558
6500	Oppgradering kino	900 000		
676	Furuly utbygging (lager mv)			512 971
677	Skateanlegg Furuly		495 700	154 077
678	Friidrettsanlegg Hornnes		2 617 000	3 966 870
681	Friidrettsanlegg Hornnes - tidtakerbu		227 500	22 016
682	Friidrettsanlegg Hornnes - lager		335 000	39 470
680	Lydanlegg Evjemoen kino			190 515
683	Møbler Furuly 2015			121 750
700	Gulvvaskemaskiner			210 251
7000	Fortau Verksvegen	2 460 000		
755	Gang/sykelsti Hornåsen - Valhall			17 950
758	Oddeskogen ny vei			5 175
760	Adressering			104 425
761	Kalkdoserer			32 144
762	Miljøgate Evje sentrum			10 264 872
763	Torg Evje sentrum		1 532 000	
811	Kjøp Sindrevegen 13			1 435 525
812	Kjøp tomt brannstasjonen			100 000
902	Brannstasjonen: Garasje	4 062 500		
Sum fordelt		35 730 900	72 804 900	25 811 079

Økonomisk oversikt - Drift

(Tall i 1000 kroner)	Budsjett 2017	Budsjett 2016	Regnskap 2015
DRIFTSINNTEKTER			
Brukerbetalinger	-8 691	-8 945	-8 272
Andre salgs- og leieinntekter	-30 882	-31 359	-33 026
Overføringer med krav til motytelse	-26 852	-24 204	-34 216
Rammetilskudd	-124 400	-119 400	-116 639
Andre statlige overføringer	-15 385	-7 868	-8 160
Andre overføringer	-490	-490	-1 322
Inntekts- og formuesskatt	-79 200	-76 100	-70 634
Eiendomsskatt	-3 660	-4 059	-3 910
Andre direkte og indirekte skatter	-1 646	-738	-1 693
Sum driftsinntekter	-291 205	-273 162	-277 873
DRIFTSUTGIFTER			
Lønnsutgifter	155 648	141 195	143 917
Sosiale utgifter	35 383	33 213	33 242
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunens tjenesteproduksjon	37 829	34 223	36 967
Kjøp av tjenester som erstatter kommunens tjenesteproduksjon	35 605	38 625	13
Overføringer	22 335	21 568	19 651
Avskrivninger	9 800	9 800	10 476
Fordelte utgifter	-1 080	-3	-1 045
Sum driftsutgifter	295 521	278 622	280 498
Brutto driftsresultat	4 316	5 460	2 626
EKSTERNE FINANSINNTEKTER			
Renteinntekter og utbytte	-10 786	-11 940	-12 629
Gevinst finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0	0	0
Mottatte avdrag på lån	0	0	-79
Sum eksterne finansinntekter	-10 786	-11 940	-12 708
EKSTERNE FINANSUTGIFTER			
Renteutgifter og låneomkostninger	4 788	5 159	5 023
Tap finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0	0	0
Avdrag på lån	8 431	7 370	6 215
Utlån	0	0	0
Sum eksterne finansutgifter	13 218	12 528	11 237
Resultat eksterne finanstransaksjoner	2 432	588	-1 471

Motpost avskrivninger	-9 800	-9 800	-10 476
Netto driftsresultat	-3 052	-3 752	-9 321

BRUK AV AVSETNINGER

Bruk av tidligere års regnskapsmessige mindreforbruk	0	0	-2 125
Bruk av disposisjonsfond	-60	-320	-365
Bruk av bundne fond	-3 020	-1 325	-2 900
Sum bruk av avsetninger	-3 080	-1 645	-5 390

AVSETNINGER

Overført til investeringsbudsjettet	1 500	1 735	900
Avsatt til dekning av tidligere års regnskapsmessige merforbruk	0	0	0
Avsatt til disposisjonsfond	3 131	2 741	4 589
Avsatt til bundne fond	1 501	921	5 186
Sum avsetninger	6 132	5 397	10 676

Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk	0	0	-4 035
---	----------	----------	---------------

Netto driftsresultat i %	1,05	1,37	3,35
Netto driftsresultat korrigert for bundne fond	1,57	1,52	2,53
Netto driftsresultat korrigert for bundne fond og premieavvik	-0,06	0,01	3,53

Økonomisk oversikt - Investering

Tall i 1000 kroner	Budsjett 2017	Budsjett 2016	Regnskap 2015
INNTEKTER			
Salg driftsmidler og fast eiendom	-400	-400	-195
Andre salgsinntekter	0	0	0
Overføringer med krav til motytelse	-12 600	-9 100	-18
Kompensasjon for merverdiavgift	-5 646	-13 554	-3 423
Statlige overføringer	0	0	0
Andre overføringer	0	0	0
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	0	0	0
Sum inntekter	-18 646	-23 054	-3 636
UTGIFTER			
Lønnsutgifter	0	0	0
Sosiale utgifter	0	0	0
Kjøp varer/ tjenester som inngår i komm. tjenesteprod.	30 085	59 251	22 388
Kjøp tjenester som erstatter kommunens tjenesteprod.	0	0	0
Overføringer	5 646	13 554	3 423
Renteutgifter og omkostninger	0	0	0
Fordelte utgifter	0	0	0
Sum utgifter	35 731	72 805	25 811
FINANSIERINGSTRANSAKSJONER			
Avdrag på lån	967	929	1 136
Utlån	3 000	3 000	3 734
Kjøp av aksjer og andeler	600	600	503
Dekning av tidligere års udekkede merforbruk	0	0	0
Avsatt til ubundne investeringsfond	0	0	0
Avsatt til bundne investeringsfond	0	0	0
Sum finansieringstransaksjoner	4 567	4 529	5 372
Finansieringsbehov	21 652	54 280	27 548
FINANSIERING			
Bruk av lån	-18 700	-46 100	-23 417
Salg av aksjer og andeler	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån	-580	-929	-372
Overføringer fra driftsbudsjettet	-1 500	-1 735	-900
Bruk av tidligere års udisponerte mindreforbruk	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-872	-4 515	-2 378
Bruk av bundne fond	0	-1 000	-106
Bruk av ubundne investeringsfond	0	0	0
Bruk av bundne investeringsfond	0	0	-375
Sum finansiering	-21 652	-54 279	-27 548
Udekket / Udisponert	0	0	0

Utvikling i langsiktig gjeld	2017
Startlån 01.01	19 097
+ lån	5 000
- avdrag	-967
Gjeld 31.12	23 130
Ordinære lån 01.01	204 350
+ lån	15 700
- avdrag	-8 431
Ordinære lån 31.12	211 620

Flytende lånerente er budsjettert med 1,5 % i 2017

Utvikling i skatt og rammetilskudd	
(alle tall i hele 1000)	2017
Skatt	-80 100
Rammetilskudd	-124 400
Eiendomsskatt	-3 660
Sum skatter og rammetilskudd	-208 160

KS sin prognosemodell er lagt til grunn. Det er brukt alternativ modell , som bl.a. går ut

fra 3-årig skatteinngang. Folketall per 01.01.2017 er oppdatert til 3651. Det er i tråd med ssb's anslag, og stemmer godt med folketall okt. (Det lå på 3640 i slutten av oktober, i følge folkeregisteret.) Inne i anslag for skatt er skatt på inntekt og formue med 79,100 mill, mens det er forventet en naturressursskatt på 0,900 mill.

Prognose finansinntekter	
(alle tall i hele 1000)	2017
Utbytte Agder Energi	9 275
Ordinære renteinntekter	1 201
Forsinkelsesrente	25
Andre renteinntekter	10
Startlån	275
	10 788

Betalingssetter for enheter innen helse og sosial		
Justerte priser pr 10.12		
TJENESTE	Budsjett 17	Budsjett 16
Husleie omsorgsboliger Evjeheimen(2 soverom)	8.900	8.590
Husleie omsorgsboliger Evjeheimen	7.787	7.516
Husleie omsorgsboliger Hovslagerveien	7.787	7 516
Husleie omsorgsboliger Tingberget	5.713	5.514
Husleie hybler, omsorg	4.233	4.086
Husleie fotpleie/frisør	2.332	2.251
Min.pens. hjemmehjelp, pr mnd	Makspris	Makspris
Hjemmehjelp timebetaling	175	170
Amb. vaktmester timebetaling	220	215
Middagskjøring til hjemmeboende (pr. stk)	100	100
Alarmtelefon pr. mnd. mobil	350	330
Alarmtelefon pr. mnd. under 2G	160	155
Alarmtelefon pr. mnd. over 2G	210	205
Leie av handicappbuss pr. km	5	5
Varmtvannsbasseng (pr.time)	70	65
Varmtvannsbasseng Hele bassenget, grupper. Pr time	700	650
Leie av konferansesal. (priv.)	800	750
Leie av stue. (priv.)	600	550
Leie av stue og konf.sal.(priv.)	1300	1250
Leie av konferansesal. (møte.)	500	450
Leie av stue. (møte.)	400	350

Betalingssatser

SFO 2017, Evje barneskule og Hornnes barneskule Leie Evje barneskule 2017

Betalingsatser SFO		
Timer pr. uke	Satser 01.01.16	Satser 01.01.17
Opp til 5,5	780,-	800,-
6-10,5	1305,-	1338,-
11-15,5	1725,-	1768,-
16 og over	2208,-	2263,-
Ekstra kjøp pr time	38,-	39,-

Betalingssatser utleie	Pr. time 2016	Pr.time 2017
Gymsal eller bomberom	205,-	210,-
Svømmehallen	205,-	210,-
Næringsdrivende/private/andre kommuner mv, svømmehallen	615,-	630,-
Badstue	60,-	60,-

Betalingssetter i kulturskolen 2017 - 2018

Tilbud i Kulturskolen	2011/ 2012	2012 / 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015 / 2016	2016/ 2017	2017 / 2018
Sang	1 200,-	1 250,-	1300,-	1300,-	1300,-	1400,-	1400,-
Trekkspill	1 200,-	1 250,-	1300,-	1300,-	1300,-	1400,-	1400,-
Trommer	1 200,-	1 250,-	1300,-	1300,-	1300,-	1400,-	1400,-
Gitar	1 200,-	1 250,-	1300,-	1300,-	1300,-	1400,-	1400,-
Elektrisk gitar	1 200,-	1 250,-	1300,-	1300,-	1300,-	1400,-	1400,-
Bass	1 200,-	1 250,-	1300,-	1300,-	1300,-	1400,-	1400,-
Piano	1 200,-	1 250,-	1300,-	1300,-	1300,-	1400,-	1400,-
Hardingfele	1 200,-	1 250,-	1300,-	1300,-	1300,-	1400,-	1400,-
Fiolin	1 200,-	1 250,-	1300,-	1300,-	1300,-	1400,-	1400,-
Kunst	Ikke igangsatt	Ikke igangsatt	Ikke igangsatt	1500,- Inkl. materiell	1500,- Inkl. materiell	1600,- Inkl. materiell	1600,- Inkl. materiell
Band	1 000,-	1050,-	1100,-	1100,-	1100,-	1200,-	1200,-
Barnedans	1000,-	1050,-	1100,-	1100,-	1100,-	1200,-	1200,-
Revy/drama	1000,-	1050,-	1100,-	1100,-			
Studio og lydteknikk	1000,-	1050,-	1100,-	1100,-	1100,-	1200,-	1200,-
Småtrommer	1000,-	1050,-	1100,-	1100,-	1100,-		
Korps	0,-	0,-	0,-	0,-	*	*	*

Viktig å vite:

Pris:

- Det koster kr 1 400,- for enkelttimer pr halvår å være elev i kulturskolen. Gjelder fra 01.08.2016
- Ellers koster gruppeundervisning kr 1200,- pr halvår fra 01.08.2016.
- Kunstgruppe har egen pris.
- Eventuelle kurs har egne priser, og disse kan variere fra tilbud til tilbud.
- Betaling skjer på slutten av hvert semester.
- Fra elevplass nr 3 i samme familie får man halv pris på denne plassen.
- * Korpset betaler gruppepris pr. elev som får undervisning av dirigenten. Denne betales i et spleiselag av elevkontingenter (som korpset krever inn) og av korpset.

Drift

Gebyrregulativ for 2017. Vedtatt i kommunestyret 08.12.17

Vann- og avløpsgebyrer

Jfr. lov om kommunale vass- og kloakkavgifter. Satsene er eks. mva.

Vanngebyrer:	2017	2016
Abonnementsgebyr	kr 1.280,-	kr 1.664,-
Målt forbruk, pris /m ³	kr 10,80	kr 13,75
Tilkoblingsgebyr	kr 10.000,-	kr 10.000,-
Avløpsgebyrer:		
Abonnementsgebyr	kr 2.564,-	kr 2.736,-
Målt forbruk, pris /m ³	kr 15,20	kr 16,-
Tilkoblingsgebyr	kr 10.000,-	kr 10.000,-

Renovasjonsgebyrer

Jfr. forurensingsloven. Satsene er eks. mva.

Standard I	kr 2.698,-	kr 2.604,-
Standard I – felles	kr 1.634,-	kr 1.576,-
Kompostering I	kr 1.836,-	kr 1.772,-
Kompostering I – felles	kr 1.356,-	kr 1.280,-
Alternativer, tilleggsgebyr:		
- Matavfall (brun) dunk 240 l	kr 704,-	kr 680,-
- Restavfall (svart) dunk 240 l	kr 780,-	kr 752,-
- Matavfall (brun) dunk 360 l	kr 932,-	kr 900,-
- Restavfall (svart) dunk 360 l	kr 1.160,-	kr 1.120,-
- Papir (grønn) dunk 360 l	kr 932,-	kr 900,-
- Restavfall (svart) dunk 660 l	kr 3.642,-	kr 3.516,-
- Papiravfall (grønn) dunk 660 l	kr 2.088,-	kr 2.016,-
- Glass/metall (grønn) dunk 660 l	kr 3.804,-	kr 3.672,-
Hytte, fritidsbolig	kr 1.400,-	kr 1.353,-

Slamtømmingsgebyrer

Jfr. forurensingsloven. Satsene er eks. mva.

Fast tømning etter liste. Tanken tømmes hvert 2 år.

Tank < 4,5 m ³ , (minstepris)	kr 1.296,-	kr 1.224,-
Tank 4,5 m ³ – 7,5 m ³	kr 1.992,-	kr 1.880,-
Tank 7,5 m ³ – 10,5 m ³	kr 2.400,-	kr 2.272,-
Tank 10,5 m ³ – 13,5 m ³	kr 3.100,-	kr 2.928,-
Tank 13,5 – 16,5 m ³	kr 3.300,-	kr 3.120,-
Fellestank < 4,5 m ³	kr 652,-	kr 616,-
Fellestank 4,5 – 7,5 m ³	kr 996,-	kr 940,-
Volum utover forannevnte, pris pr m ³	kr 450,-	kr 450,-

Fast tømning etter liste. Tanken tømmes hvert år.

Tank < 4,5 m ³ , (minstepris)	kr 2.316,-	kr 2.188,-
Tank 4,5 m ³ – 7,5 m ³	kr 3.424,-	kr 3.236,-
Tank 7,5 m ³ – 10,5 m ³	kr 4.344,-	kr 4.108,-
Tank 10,5 m ³ – 13,5 m ³	kr 4.950,-	kr 4.676,-
Slam 20 m ³	kr 7.652,-	kr 7.232,-
Fellestank < 4,5 m ³	kr 1.160,-	kr 1.096,-
Volum utover forannevnte, pris pr m ³	kr 450,-	kr 450,-

Tømming på bestilling (såkalte "tette tanker uten utløp" og ved tømning på ordinære anlegg utenom planlagt tid)

Tank < 4,5 m ³ , (minstepris)	kr 2.500,-	kr 2.364,-
Tank 4,5 m ³ – 7,5 m ³	kr 3.604,-	kr 3.408,-
Tank 7,5 m ³ – 10,5 m ³	kr 4.568,-	kr 4.316,-
Tank 10,5 m ³ – 13,5 m ³	kr 4.888,-	kr 4.620,-
Volum utover forannevnte, pris pr m ³	kr 450,-	kr 450,-
Tillegg for nød-tømming utenom arbeidstid, gjelder alle tanker	kr 3.000,-	kr 3.000,-

Husleietakster for aldersboliger

Leilighet 35m ² : (nr. 402, 403, 404, 406, 407, 413, 414)	kr 4.220,-	kr 4.075,-
--	------------	------------

Leilighet 47m ² : (nr. 401, 405, 408, 412, 415))	kr 5.000,-	kr 4.830,-
Leilighet 68m ² : (nr. 409, 410, 411, 416, 417, 418)	kr 6.555,-	kr 6.330,-
Leilighet ved Hornnes heimen "hønsehuset"	kr 5.815,-	kr 5.615,-
Leilighet inne på Hornnes heimen, stor	kr 5.815,-	kr 5.615,-
Leilighet inne på Hornnes heimen, liten	kr 4.970,-	kr 4.800,-

Feiegebyr

Jf lov om brannvern § 28. Satsen er eks. mva.

For feiing betales pr. pipe	kr 400,-	kr 448,-
-----------------------------	-----------------	----------

Gebyrregulativ forvaltning vedtatt i kommunestyret: 08.12.2016

Plan- og bygningsloven § 33-1

1. For tiltak som kan utføres av tiltakshaver i henhold til PBL § 20-4 betales:

	2017	2016
Frittstående bygg mellom 50-70 m2	kr 2 820	kr 2 751
Andre søknadspliktige tiltak	kr 1 410	kr 1 376

2. For søknad om oppføring av skorstein § 20-3 betales :

kr 1 410   kr 1 376

3. For søknad om riving § 20-3, betales 30 % av satsene i pkt. 5

4. For tiltak etter § 20-3 m) betales :

kr 3 229   kr 3 150

5. For øvrig arbeid etter § 20-3 betales:

	Bruksareal		
Tiltaksklasse 1 (SØK)	0-50 m2	kr 5 629	kr 5 492
	51-200 m2	kr 8 438	kr 8 232
	201-400 m2	kr 12 937	kr 12 621
	401-	kr 18 748	kr 18 291
Tiltaksklasse 2 (SØK)	0-50 m2	kr 8 438	kr 8 232
	51-200 m2	kr 12 937	kr 12 621
	201-400 m2	kr 18 748	kr 18 291
	401-	kr 28 133	kr 27 447
Tiltaksklasse 3 (SØK)	0-50 m2	kr 12 937	kr 12 621
	51-200 m2	kr 18 748	kr 18 291
	201-400 m2	kr 28 133	kr 27 447
	401-	kr 43 125	kr 42 074
Enebolig og enebolig med hybel		kr 5 155	kr 5 030

6. For endring av gitt tillatelse etter § 20-3 og § 20-4 betales :

kr 1 076   kr 1 050

7. For søknad om dispensasjon etter § 19 betales :

kr 4 305   kr 4 200

Det skal betales fullt gebyr for første dispensasjon i en sak, deretter skal det betales 25% av gebyret for øvrige dispensasjoner i samme sak.

8. For behandling av reguleringsplaner betales :

a) For behandling av privat reguleringsplan betales: (I tillegg kommer utgifter til annonsering og porto i forbindelse med førstegangsbehandling)	kr 35 875	kr 35 000
b) For mindre endring av privat reguleringsplan betales:	kr 10 250	kr 10 000
c) For mindre justeringer av ett konkret forhold / punkt i planen / kart og som kun involverer et begrenset antall høringsinstanser betales:	kr 5 125	kr 5 000

9. Avslag

Alle gebyr blir de samme uavhengig om det blir gitt tillatelse eller ikke.

10. Urimelig gebyr

Dersom gebyret åpenbart er urimelig i forhold til de prinsipper som er lagt til grunn, og det arbeidet og de kostnadene kommunen har hatt, kan administrasjonssjefen eller den som er gitt fullmakt, av eget tiltak fastsette et passende gebyr.

11. Tilsyn

10 % av gebyrinntektene i forbindelse med byggesaker avsettes til tilsyn. I saker der kommunen rekvirerer sakkyndig bistand for gjennomføring av tilsyn kan kommunen kreve dekning av faktiske utgifter. Utgiftene belastes tiltakshaver

Forurensningsloven § 52a

	2017	2016
1. Søknad om utslippstillatelse, mindre enn 15 PE	kr 3 562	kr 3 476
2. Søknad om utslippstillatelse, større enn 15 PE	kr 17 435	kr 17 010
3. Mindre endring av utslippstillatelse, mindre enn 15 PE	kr 1 970	kr 1 922
4. Mindre endring av utslippstillatelse, større enn 15 PE	kr 3 089	kr 3 014
5. Gebyr for befarung i forbindelse med etablering av tett tank (hytter)	kr 2 249	kr 2 195

Alle gebyr blir de samme uavhengig om det blir gitt tillatelse eller ikke.

Gebyr for rask behandling av opplysninger om planstatus m.m. (meglerpakke)

Ved ønske om svar innen 7 dager (fra innstemping til utsendelse) kreves gebyr kr 1 784 kr 1 740

Gebyr for frikjøp fra krav om opparbeidelse av parkeringsplasser

For frikjøp etter vedtekt av 10.03.97 gitt i medhold av plan- og bygningslovens § 28-7 betales pr. plass: kr 47 007 kr 45 860
Eventuelle gebyrinntekter skal settes av på fond til opparbeidning av offentlige parkeringsplasser.

Matrikkelloven (Lovens § 32, forskriftene § 16) og Eierseksjonsloven § 7

Opprettelse av ny grunneiendom, ny anleggseiendom eller nytt jordsameie, eller opprettelse av ny festegrund for bortfeste som kan gjelde i mer enn 10 år, eller arealoverføring gir gebyr for saksbehandling etter plan- og bygningsloven § 20-1 m).

Ny landbrukseiendom på over 100 daa skal ikke måles opp ihht matrikkelforskriften § 42.

Teiger som fradeles landbrukseiendom som tilleggsareal til annen landbrukseiendom, med formålet landbruksdrift, utføres på timepris.

1. Oppretting av matrikkelenhet

1.1 Oppretting av grunneiendom og festegrund

Areal fra 0-500 m2	kr 16 348	kr 15 950
Areal fra 501-2000 m2	kr 19 329	kr 18 858
Areal fra 2001 m2 – økning pr påbegynt daa.	kr 1 485	kr 1 449
Areal fra 10 001 m2 faktureres etter timepris	kr 1 937	kr 1 890

1.2 Matrikulering av eksisterende umatrikulert grunn

Areal fra 0-500 m2	kr 16 348	kr 15 950
Areal fra 501-2000 m2	kr 19 329	kr 18 858
Areal fra 2001 m2 – økning pr påbegynt daa.	kr 1 485	kr 1 449
Areal fra 10 001 m2 faktureres etter timepris	kr 1 937	kr 1 890
Matrikulering som gjennomføres uten oppmålingsforretning	kr 6 468	kr 6 311

1.3 Oppretting av punktfeste

kr 8 911 kr 8 694

1.4 Oppmåling av uteareal på eierseksjon

Areal fra 0-50 m2	kr 8 502	kr 8 295
Areal fra 51-250 m2	kr 10 192	kr 9 944
Areal fra 251 m2 – 2000 m2	kr 11 882	kr 11 592
Areal fra 2001 m2 – økning pr. påbegynt daa	kr 3 401	kr 3 318

1.5 Eierseksjoneringsgebyr på bygg:

Jfr. Lov om eierseksjoner.

Hvis befarung ikke er nødvendig	3 x rettsgebyr	3 x rettsgebyr
Ved befarung	5 x rettsgebyr	5 x

1.6 Oppretting av anleggseiendom

	2017	2016
Volum 0-2000 m ³	kr 20 815	kr 20 307
Volum fra 2001- økning pr påbegynt 1000 m ³	kr 2 970	kr 2 898

1.7 Registrering av jordsameie

Gebyr for registrering av eksisterende jordsameie faktureres etter medgått tid.

2. Oppretting av matrikkelenhet uten fullført oppmålingsforretning

Registrering av matrikkelenhet utføres på timespris. Oppmåling faktureres ut ifra gjeldende satser når dette bestilles.

2.1 Avbrudd i oppmålingsforretning eller matrikulering

Gebyr for utført arbeid når saken blir trukket før den er fullført, må avvises, ikke lar seg matrikkelføre på grunn av endrede hjemmelsforhold eller av andre grunner ikke kan fullføres, settes til 1/3 av gebyrsatsene etter 1.1 og 1.2

3. Grensejustering

3.1 Grunneiendom, festegrund og jordsameie

Ved gebyr for grensejustering kan arealet for involverte eiendommer justeres med inntil 5 % av eiendommens areal (maks 500 m²). En eiendom kan imidlertid ikke avgi areal som i sum overstiger 20 % av eiendommens areal før justeringen.

For grensejustering til veg – eller jernbaneformål kan andre arealklasser gjelde.

Areal fra 0-250 m ²	kr 8 922	kr 8 705
Areal fra 251-500 m ²	kr 11 893	kr 11 603

3.2 Anleggseiendom

For anleggseiendom kan volumet justeres med inntil 5 % av anleggseiendommens volum, men den maksimale grensen settes til 1000 m³.

Volum fra 0-250 m ³	kr 10 407	kr 10 154
Volum fra 251-1000 m ³	kr 11 893	kr 11 603

4. Arealoverføring

4.1 Grunneiendom, festegrund og jordsameie

Ved arealoverføring skal oppmålingsforretning og tinglysning gjennomføres. Arealoverføring utløser dokumentavgift. Dette gjelder ikke arealoverføring til vegformål.

Areal fra 0-250 m ²	kr 15 294	kr 14 921
Areal fra 251-500 m ²	kr 16 994	kr 16 580
Areal fra 501 m ² – økning pr. påbegynte 500m ²	kr 1 700	kr 1 659

4.2 Anleggseiendom

For anleggseiendom kan volum som skal overføres fra en matrikkelenhet til en annen, ikke være registrert på en tredje matrikkelenhet. Volum kan kun overføres til en matrikkelenhet dersom vilkårene for sammenføring er tilstede.

Matrikkelenheten skal utgjøre et sammenhengende volum.

Volum 0-250 m ³	kr 10 192	kr 9 944
Volum 251-500 m ³	kr 13 593	kr 13 262
Volum fra 501 m ³ – økning pr. påbegynte 500m ³	kr 1 700	kr 1 659

5. **Klarlegging av eksisterende grense der grensen er koordinatbestemt ved oppmålingsforretning**

	2017	2016
For inntil 2 punkter	kr 5 457	kr 5 324
For overskytende grensepunkter pr punkt	kr 936	kr 914

6. **Klarlegging av eksisterende grense der grensen ikke tidligere er koordinatbestemt/eller klarlegging av rettigheter**

For inntil 2 punkter	kr 8 610	kr 8 400
For overskytende grensepunkter, pr punkt	kr 1 700	kr 1 659

Gebyr for kartlegging av rettigheter faktureres etter medgått tid.

7. **Privat grenseavtale**

For inntil 2 punkter eller 100 m grenselengde	kr 6 231	kr 6 080
For hvert nytt punkt eller påbegynt 100 m grenselengde	kr 786	kr 767

Billigste alternativ for rekvirent velges. Alternativt kan gebyr fastsettes etter medgått tid.

8. **Urimelig gebyr**

Dersom gebyret åpenbart er urimelig i forhold til de prinsipper som er lagt til grunn, og det arbeidet og de kostnadene kommunen har hatt, kan administrasjonssjefen eller den han/hun har gitt fullmakt, av eget tiltak fastsette et passende gebyr.

Fullmaktshaver kan under samme forutsetninger og med bakgrunn i grunnlagt søknad fra den som har fått krav om betaling av gebyr, fastsette et passende gebyr.

9. **Betalingstidspunkt**

Kommunen vedtar om gebyret skal kreves inn forskudds- eller etterskuddsvis.

10. **Forandringer i grunnlaget for matrikkelføring av saken**

Gjør rekvirenten under sakens gang forandringer i grunnlaget for matrikkelføring av saken, opprettholdes likevel gebyret.

11. **Utstedelse av matrikkelbrev**

Makssatsene satt i matrikkelforskriftens § 16 fjerde ledd gjelder.

12. **Timepris for arbeid etter Matrikkellova**

For alt arbeid som ikke kan regnes etter ovenstående faste satser regnes en timepris på:

Kontorarbeid (for og etterarbeid)	kr 1 205	kr 1 176
Markarbeid	kr 1 937	kr 1 890

Forskrift om gebyr for behandling av konsesjons- og delingssaker § 1

Makssatsene satt i forskriftens § 2 gjelder for følgende saker:

- Behandling av konsesjonssøknader etter konsesjonsloven §§ 2 og 3
- Behandling av delingssøknader etter jordloven § 12

Prisliste for leie av Furuly flerbrukshus

<u>Privat</u>	<u>2016</u>	<u>2017</u>
Storsal	kr 1 460,- pr. gang/dag (mandag – fredag)	kr. 1 500,-
Sal 2	kr 440,- pr. gang/dag (mandag – fredag)	kr. 450,-

Private selskaper

Storsal	kr 2 920,- lørdag – søndag	kr. 2 920,-
Storsal	kr 4 380,- fredag – søndag	kr. 4 380,-
Storsal	kr 5 840,- torsdag – søndag	kr. 5 840,-

Næring

Storsal	kr 1 740,- pr. gang/dag	kr. 1 780,-
Sal 2	kr 440,- pr. gang/dag	kr. 450,-

Lag og organisasjoner fra egen kommune

Storsal	kr 880,- pr. gang/dag	kr. 900,-
Sal 2	kr 150,- pr. gang/dag	kr. 155,-

Lag og organisasjoner fra andre kommuner

Storsal	kr 1 175,- pr. gang/dag	kr. 1 200,-
Sal 2	kr 260,- pr. gang/dag	kr. 265,-

Bruk av innelåst teknisk utstyr:

F. eks. prosjektor, lerret, lyd/lys etc. faktureres med kr. 550,- (ny pris: 565,-) i tillegg til vanlig leie.

NB!

Barne- og ungdomsarbeid for unge t.o.m. 17 år har gratis leie.

Tiltak for denne aldersgruppa vil bli vurdert i hvert enkelt tilfelle.

MERK! Utdrag fra «Retningslinjer/vilkår for leie av Furuly flerbrukshus»

«I helgene (fredag – søndag) prioriteres utleie til arrangementer og selskaper i Storsalen.»

Prisene reguleres i henhold til Evje og Hornnes kommunes vedtatte budsjett, hvert år pr. 1.1.

Gebyr for ambulerende skjenkebevilling og enkeltanledninger 2017

Gebyret fastsettes til kr 340 pr. gang.

Andre gebyr er fastsatt i alkoholforskriften.

Også kunnskapsprøven ihht alkoholloven og etablererprøven for serveringsvirksomhet følger gebyr hjemlet i forskrift og reguleres i takt med denne.